

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет

Факультет	Технології вина та туристичного бізнесу
Кафедра	Туристичного бізнесу та рекреації
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	242 Туризм
Освітня програма	Міжнародний туризм

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА
на тему «Розширення асортименту послуг локацій сільського
зеленого туризму на Черкащині»

Здобувачки
Валерії ЗАХАРЮК
4 курсу групи МТ- 43

Керівник:
Ірина КАЛМИКОВА

Кваліфікаційна робота допускається до захисту
Рішення кафедри від 3 червня 2024 р., протокол № 9
Завідувачка кафедри ТБтаР _____ Наталя ДОБРЯНСЬКА

Одеса – 2024

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет	Технології вина та туристичного бізнесу
Кафедра	Туристичного бізнесу та рекреації
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	242 Туризм
Освітня програма	Міжнародний туризм

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав. кафедри ТБтаР
Наталя ДОБРЯНСЬКА

« ____ » _____ 202_ р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Захарюк Валерії Олегівни

1. Тема роботи: Розширення асортименту послуг локацій сільського зеленого туризму на Черкащині
2. Затверджена наказом ОНТУ від «5» вересня 2023 р. № 502-03.
 2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи «1» червня 2024 р.
 3. Вихідні дані роботи: монографії, підручники, навчальні посібники, законодавчі та нормативні акти, первинні документи, звіти туристичних підприємств, статистична звітність, статті та тези.
 4. Перелік питань, які потрібно розробити:
РОЗДІЛ 1. Сфера туристичних послуг в сільському зеленому туризмі
РОЗДІЛ 2. Характеристика потенціалу сільського зеленого туризму в Черкаській області
РОЗДІЛ 3. Створення комплексного туристичного продукту для гостьового дому «Тарасові шляхи»
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): презентація до кваліфікаційної роботи (24 слайди)

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 3	Наталя ДОБРЯНСЬКА	15.09.2023р	20.05.2024р

7. Дата видачі завдання 15.09.2023р.

Керівник _____ Ірина КАЛМИКОВА

Завдання прийняв до виконання _____ Валерія ЗАХАРЮК

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Отримання теми для кваліфікаційної роботи	05.09.2023	виконано
2.	Затвердження плану кваліфікаційної роботи	15.09.2023	виконано
3.	Надання 1 розділу на перевірку	09.03.2024	виконано
4.	Надання 2 розділу на перевірку	21.04.2024	виконано
5.	Надання 3 розділу на перевірку	05.05.2024	виконано
6.	Формування висновку, списку використаних джерел, додатків	10.05.2024	виконано
7.	Здача закінченої кваліфікаційної роботи	31.05.2024	виконано
8.	Розробка презентації	01.06.2024	виконано

Здобувач-дипломник _____ Валерія ЗАХАРЮК

Керівник роботи _____ Ірина КАЛМИКОВА

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-дипломник _____ Валерія ЗАХАРЮК

АНОТАЦІЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра

Робота містить 76 сторінок, 8 таблиць, 12 рисунків, список літератури з 44 найменувань, 3 додатки.

В кваліфікаційній роботі розглядається сутність поняття туристичної послуги та особливості організації послуг у локаціях сільського зеленого туризму. Проаналізовано світовий ринок туристичних послуг у цій сфері, визначено основні тенденції та напрямки розвитку. Акцент зроблено на важливості екологічних аспектів та збереження культурної спадщини. Наведено приклади успішних моделей сільського зеленого туризму, які можуть бути адаптовані для умов України.

В кваліфікаційній роботі здійснено детальний огляд та аналіз потенціалу сільського зеленого туризму в Черкаській області. Описано основні локації, які можуть зацікавити туристів, та проаналізовано асортимент послуг, що надаються у цих місцях. Виявлено сильні та слабкі сторони регіону у контексті розвитку сільського зеленого туризму. Запропоновано підходи до підвищення кількісних та якісних показників надання послуг, що сприятиме залученню більшої кількості туристів та підвищенню їх задоволеності.

Описано існуючий сільський туристичний продукт гостьового дому «Тарасові шляхи». Розроблено пропозиції щодо розширення асортименту послуг, підвищення їхньої привабливості та конкурентоспроможності. Розроблена кваліфікаційна робота надає комплексний підхід до розвитку сільського зеленого туризму в Черкаській області, зокрема через удосконалення туристичного продукту гостьового дому «Тарасові шляхи».

Одержані результати можуть бути використані в практичній діяльності туроператорів та туристичних агенцій, агенціями регіонального розвитку.

Рік захисту роботи 2024

ANNOTATION
to the qualification work of a bachelor

The work contains 76 pages, 8 tables, 12 figures, a bibliography of 44 items, 3 appendices.

The qualification work examines the essence of the concept of tourist service and the peculiarities of the organization of services in the locations of rural green tourism. The world market of tourist services in this area was analyzed, the main trends and directions of development were determined. In the qualification work, a detailed review and analysis of the potential of rural green tourism in the Cherkasy region was carried out. The main locations that can be of interest to tourists are described, and the range of services provided in these places is analyzed. The strengths and weaknesses of the region in the context of the development of rural green tourism have been identified. Approaches to increase the quantitative and qualitative indicators of service provision are proposed, which will contribute to attracting more tourists and increasing their satisfaction.

The existing rural tourism product of the guest house "Tarasovy Shlyachy" is described. Proposals for expanding the range of services, increasing their attractiveness and competitiveness have been developed. The calculation of the cost of a complex tourist product is given, taking into account the costs of organizing new events and attracting specialists. The developed measures will contribute to the development of rural green tourism, the preservation of cultural heritage and the improvement of the standard of living of the local population.

The developed qualification work provides a comprehensive approach to the development of rural green tourism in the Cherkasy region, in particular through the improvement of the tourist product of the guest house "Tarasovi Shlyakhy". The obtained results can be used in the practical activities of tour operators and travel agencies, regional development agencies.

The year of job protection is 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1	
Сфера туристичних послуг в сільському зеленому туризмі.....	10
1.1 Сутність поняття туристичної послуги.....	10
1.2. Особливості організації послуг в локаціях сільського зеленого туризму.....	13
1.3. Аналіз ринку туристичних послуг сільського зеленого туризму в світі...18	
Висновки до 1 розділу.....	37
РОЗДІЛ 2	
Характеристика Потенціалу сільського зеленого туризму в Черкаській області.....	39
2.1 Огляд локацій сільського зеленого туризму Черкащини.....	39
2.2 Аналіз асортименту послуг в локаціях сільського зеленого туризму Черкащини.....	44
2.3 Підходи до підвищення кількісних та якісних показників послуг.....	52
Висновки до 2 розділу.....	53
РОЗДІЛ 3. Створення комплексного туристичного продукту для гостьового дому «Тарасові шляхи».....	
3.1 Опис існуючого сільського туристичного продукту гостьового дому «Тарасові шляхи».....	55
3.2 Пропозиції розширення асортименту послуг, їх переваг та привабливості для туристів.....	62
3.3 Розрахунок вартості комплексного туристичного продукту.....	63
Висновки до 3 розділу.....	73
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77
ДОДАТКИ.....	82

ВСТУП

У сучасних умовах туризм є одним з небагатьох секторів бізнесу, який стрімко розвивається. Соціально-економічні зміни в агросекторі української економіки спонукають до пошуку більш перспективних шляхів та організаційно-правових форм підприємництва для стабільних доходів. Один з перспективних шляхів виходу з кризового стану та покращення умов соціально-економічного забезпечення сільського населення - розвиток підприємницької діяльності в невиробничій сфері сільського зеленого туризму. Його розвиток сприяє вирішенню основних проблем в агросекторі, таких як диференціація виробництва, розширення асортименту послуг невиробничої сфери, підвищення зайнятості сільського населення та покращення якості життя.

Вітчизняні науковці, такі як В. Васильєв, П. Горішевський, Л. Гут, Ю. Зінько, В. Кафарський, В. Косенко, М. Костриця, Н. Кудла, О. Лендел, В. Липчук, Н. Липчук, О. Моран, М. Рутинський, М. Товт, К. Дронг, В. Котлінський, Я. Маєвський, С. Медлік, Я. Сікора та інші, досліджували основні аспекти розвитку сільського зеленого туризму в аграрній сфері та розвитку особистих селянських господарств. У більшості регіонів України, зокрема, на Черкащині, сільський зелений туризм перебуває на етапі становлення і потребує наукового та організаційно-економічного обґрунтування перспектив розвитку.

Сільський зелений туризм є корисним як для туристів, так і для селян, сільських громад, регіонів та держави в цілому, оскільки сприяє розвитку численних галузей економіки. Його розвиток також сприятиме збереженню селянства як носія української ідентичності, культури і духовності. Це додаткові можливості для популяризації української культури, поширення знань та інформації про історичні, природні, етнографічні особливості України, які заслуговують на всебічну підтримку з боку держави.

Сільський зелений туризм виступає як один з елементів соціально-економічного оновлення сільських територій. Це різнопланова та багатоцільова форма, яка допомагає вирішувати багато проблем розвитку сіл та задовольняти потреби відпочиваючих, які зацікавлені у релаксації та оздоровленні. Тобто аграрний туризм є результатом взаємного інтересу двох груп громадян: одні з них виявили ініціативу в освоєнні нової для них справи, тоді як інші використовують її для власних потреб. Їхня спільна зацікавленість та співпраця утворили нетрадиційну форму занятості в селі, що стала дуже важливою не лише для обох сторін, але й для Черкаського регіону та країни в цілому. Складна структура аграрного туризму призводить до того, що його функціонування базується на виконанні значної кількості важливих соціально-економічних завдань.

Черкащина володіє великим культурним та природним багатством, включаючи історично-архітектурну спадщину, унікальну культуру і традиції, мальовничі ландшафти та лікувально-рекреаційні ресурси. Села регіону славляться індивідуальною архітектурою та працьовитими мешканцями. Проте, однією з гострих проблем є надлишок робочої сили. У зв'язку з відсутністю капіталовкладень для створення нових робочих місць у сільській місцевості України, національному рівні слід акцентувати увагу на галузях, які не потребують великих фінансових вкладень для свого розвитку. Серед таких галузей є сільський туризм, який має великий потенціал у нашій країні. У світі сільський зелений туризм розглядається як альтернатива сільському господарству за можливістю отримання прибутку. Розвиток інфраструктури для сільського туризму не потребує таких великих капіталовкладень, як інші види туризму, і може здійснюватися за рахунок власних коштів селян без додаткових інвестицій.

Не існує єдиної універсальної концепції сільського туризму. Однак загальним фактом є те, що зелений туризм став важливим і перспективним сектором туристичної галузі, особливо в Європі, де він набув найбільшого розвитку протягом останніх двох десятиліть.

Україна знаходиться на етапі розвитку сільського зеленого туризму. Для подальшого успішного функціонування цього виду бізнесу необхідно враховувати такі аспекти:

- Політична та економічна підтримка агротуризму з боку держави.
- Створення ефективної мікроекономічної моделі.
- Конкурентоспроможність українського туристичного продукту.
- Підтримка з боку місцевих органів влади у розвитку сільського зеленого туризму.
- Розробка та впровадження державних програм з розвитку агротуризму.

Основною метою роботи є розробка комплексного туристичного продукту для гостьового дому «Тарасові шляхи», що включає в себе аналіз існуючих послуг, пропозиції щодо розширення асортименту та підвищення їхньої привабливості для туристів, а також розрахунок вартості нових послуг. Це сприятиме розвитку сільського зеленого туризму в Черкаській області, збереженню культурної спадщини та підвищенню економічного рівня регіону.

Основним об'єктом дослідження є гостьовий будинок "Тарасові шляхи" як потенційний сільський зелений туристичний об'єкт у Черкаській області.

Основним предметом дослідження є аналіз сучасного стану та перспектив розвитку сільського зеленого туризму в Черкаській області, зокрема гостьового будинку "Тарасові шляхи", а також створення комплексного туристичного продукту для цього об'єкту.

Основні положення даної роботи були викладені в доповіді «SWOT-аналіз туристичної галузі Черкаської області» на XX Всеукраїнській науковій ZOOM-конференції студентів з розділу «Харчові технології» в ОНТУ 14 травня 2024 року (Додаток А).

РОЗДІЛ 1

Сфера туристичних послуг в сільському зеленому туризмі

1.1 Сутність поняття туристичної послуги

В умовах ринкової економіки вітчизняні підприємці опинилися в новому середовищі, де матеріальна продукція вже не є єдиним товаром, або, точніше, товари народного споживання стали лише частиною ринку. Нові умови вимагають розширення сфери діяльності на нові сегменти ринку, такі як ринок капіталу, робочої сили, послуг і т.д.

За кордоном галузь послуг є однією з найшвидше розвиваються сфер економіки. У розвинених країнах світу частка послуг у ВВП перевищує 70%. Для дослідження та розвитку туристичного ринку в Україні передусім необхідно розкрити сутність туристичної послуги.

Ряд вчених, таких як М. Б. Биожаків, М. І. Брагінський, В. В. Резнікова, М. М. Гудима, Н. В. Сірик, А. Є. Толстова та інші, займалися проблемами визначення понять "туристична послуга" та "туристичний продукт". Проте наука не прийшла до єдиного підходу у визначенні поняття "туристична послуга".

Послуга включає в себе взаємодію між виконавцем і споживачем, а також власну діяльність виконавця для задоволення потреб споживача. Це означає:

- 1) взаємодію виконавця і споживача (обслуговування);
- 2) процес надання послуги (тобто виконання певної роботи) самим виконавцем;
- 3) результат цих дій у формі "перетвореної продукції" або "результату послуги".

Туристична послуга - це результат діяльності туристичного підприємства для задоволення потреб туристів. Робота турпідприємства включає організацію подорожі та окремих послуг.

Туристичні послуги, як і інші, мають особливості, які можна охарактеризувати як "три Н":

- нематеріальність: туристичні послуги не мають матеріальної форми. Вони відносяться до соціокультурних (нематеріальних), оскільки вони визначаються діяльністю виконавця послуги щодо задоволення соціокультурних потреб споживача: фізичних, етичних, інтелектуальних, духовних та інших. Ці послуги неможливо побачити та оцінити в момент їх придбання. Об'єктом таких послуг є сам споживач (турист).

- нерозривність виробництва і споживання: так як послуга виникає в результаті безпосередньої взаємодії між виконавцем і споживачем, процес надання туристичної послуги (виробництва) відбувається одночасно зі споживанням. У виробництві матеріальних товарів процес виробництва передуює продажу і споживанню;

- неможливість збереження туристичної послуги: життєвий цикл туристичної послуги відрізняється від матеріальних товарів тим, що не передбачає етапу збереження. Туристичні послуги не можна зберігати, тому важливо досліджувати ринкові умови, щоб точно відповідати на попит і не перевищувати пропозицію, оскільки послуги не можуть бути "збережені" для подальшого використання.

У сфері туристичних послуг виділяють основні і додаткові види послуг.

Основні послуги, які надаються туристичними підприємствами, включають:

- організацію транспортних перевезень;
- забезпечення розміщення;
- надання харчування туристам.

До додаткових послуг відносяться:

- організація екскурсій;
- страхування туристів;
- послуги гідів-перекладачів;

- трансфер від місця прибуття до місця розміщення і назад, а також будь-яке інше перевезення в межах країни;
- ремонт техніки;
- прокат обладнання;
- обмін валюти;
- телефонні послуги;
- поштові послуги;
- побутове обслуговування;
- користування пляжем та інше.

Цей розподіл є умовним, оскільки відмінності між ними з погляду споживчих властивостей незначні. Основні послуги включаються в путівку, тоді як додаткові послуги турист може отримати самостійно на місці туристичного відпочинку, за власні кошти, оскільки вони не входять у вартість путівки.

У більшості випадків основні туристичні послуги включають транспорт, розміщення і харчування. Проте при організації подорожей з пізнавальною, професійною, спортивною, релігійною спрямованістю послуги, які зазвичай є додатковими, можуть стати основою туру.

Отже, відмінність між основними і додатковими послугами полягає у співвідношенні їх з придбаним пакетом послуг.

Крім нематеріальних послуг, турист може скористатися специфічними товарами або матеріальними послугами, такими як плани міст, метро, сувеніри, туристичне спорядження і т. д.

Однією з основних характеристик туристичних послуг є комплексність. Туристична послуга включає в себе поєднання не менше двох елементів, наприклад, послуги з перевезення та розміщення. В іншому випадку, одиночна послуга може бути просто послугою перевезення або готельною послугою, але не туристичною.

Туристичні послуги мають обмежену можливість виробництва порівняно з попитом на них. Виробництво туристичних послуг обмежене не

лише обсягами, але і місцем та часом їх виробництва. У більшості випадків час і місце є важливішими обмеженнями, ніж обсяг. Споживання туристичних послуг обмежується не можливістю виробництва, але сезонністю і географією, що призводить до значних додаткових транспортних витрат.

Як вже було відзначено, туристична послуга завжди складається з не менше ніж двох послуг, спрямованих на задоволення потреб туристів. Тому цілком доцільно розглянути більш детально їх складові.

Отже, туристична послуга - це пакет послуг, що пропонується туроператором за єдиною ціною, що включає, як мінімум, дві послуги пов'язані з перевезенням та розміщенням, а також інші послуги, які не пов'язані з розміщенням та перевезенням, що надаються суб'єктами туристичної діяльності, які не перебувають у контрактних відносинах з туристом. Туристична послуга завжди складається як мінімум з двох елементів - послуги розміщення і перевезення, а також інших послуг, і має комплексний характер. Туристичні послуги мають такі характеристики, як нездатність до зберігання, комплексність і обмеженість у виробництві [1-4].

1.2. Особливості організації послуг в локаціях сільського зеленого туризму

Сільський зелений туризм - це форма туризму, що поєднує відпочинок на сільській місцевості з оздоровленням та вивченням історичної та культурної спадщини регіону. З іншого боку, це також вид господарської діяльності сільських мешканців, які використовують власні господарські будівлі для надання послуг відпочивальникам (туристам). Ці послуги включають проживання, харчування та інші туристичні послуги, при цьому використовується праця членів сім'ї [5].

Швидкий розвиток сільського зеленого туризму спричинений зростаючим попитом на відпочинок у природному середовищі, що виникає через недостатню відповідність сучасного життєвого середовища фізіологічним і психологічним потребам людини. Цей попит зростає завдяки

скороченню робочого часу, збільшенню кількості платних відпусток, підвищенню рівня освіти та розвитку транспортної інфраструктури, включаючи залізничний, автомобільний, повітряний і морський транспорт [6].

Основна послуга сільського зеленого туризму полягає у наданні туристам можливості тимчасового проживання. Сільський турпродукт, або агротурпакет послуг, включає в себе ряд послуг, таких як ночівля, гастрономічне обслуговування, екскурсії та розважальні заходи, що надаються власником агрооселі або агропансіонату. Згідно з офіційним трактуванням, послуга представляє собою специфічну форму суспільно-корисної діяльності, де сам продукт праці (тобто результат або корисний ефект діяльності) та процес його виробництва (тобто обслуговування) є невід'ємними один від одного [7].

Агротуристичні послуги, подібно до інших послуг, мають свої характеристики, серед яких можна виділити:

- нематеріальний характер;
- нерозривність виробництва та споживання;
- нездатність до збереження;
- мінливість якості.

Найважливішими елементами сільського туристичного продукту є:

- туристичні атракції місцевості, такі як природне середовище, пам'ятки, архітектурні об'єкти, національні парки, ботанічні сади, торговельні центри, культурні та релігійні об'єкти, музеї, а також місцеві жителі - їхні традиції та звичаї;
- інфраструктура місцевості, що включає нічліжні заклади, гастрономічні заклади (ресторани, бари, кав'ярні), транспортну систему (таксі, автобуси, прокат автомобілів), торговельні мережі, послуги обслуговування та інше;
- доступність місцевості, яка визначається кількістю доступного транспорту та наявністю інфраструктури, такої як дороги, аеропорти, порти та залізнична мережа;

- імідж місцевості, який формується у свідомості потенційних відвідувачів і має значний вплив на їх бажання відвідати цю місцевість;
- ціна, яка залежить від різноманітних факторів, таких як рівень послуг, сезон, доступність транспорту та інші [8].

Зелений туризм в Україні є одним з найбільш перспективних та новаторських напрямків української туристичної галузі. Села України відзначаються надзвичайною різноманітністю історико-архітектурної спадщини, унікальною культурою, традиціями та доброзичливими мешканцями. Природа наділила їх чарівними ландшафтами та лікувально-рекреаційними ресурсами. Проте однією з гострих проблем багатьох сіл залишається зайвий робочий потенціал.

Беручи до уваги відсутність потреби в значних капіталовкладеннях для створення нових робочих місць у сільських районах України, центральний уряд повинен звернути більше уваги на галузі, які можуть розвиватися без значних витрат. Оскільки села з відповідною інфраструктурою завжди привертали багато відпочиваючих, це особливо важливо для сіл, які розташовані на берегах річок, морів та в гірських районах.

Деякі аспекти сільського зеленого туризму розглянуті у працях видатних вчених, що перелічені у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Поняття сільського зеленого туризму

Автор	Поняття зеленого туризму
1. Кифяк В.Ф.	Сільський туризм - це форма туризму, яка сприяє створенню більшої кількості робочих місць, активізує режим робочого часу, розширює структуру зайнятості в сільських районах і забезпечує розвиток сільського господарства і лісового господарства.
2. Васильєв В., Зінько Ю.	Сільський туризм (rural tourism) - це форма відпочинкового туризму, що фокусується на сільських територіях. Він охоплює розвиток туристичних маршрутів, місць для

	відпочинку, сільськогосподарських і етнографічних музеїв, а також центрів обслуговування туристів з провідниками та екскурсородами.
3. Кузик С.П.	Сільський зелений туризм - це форма відпочинку, що відбувається в сільському середовищі і включає в себе характерні будівлі, місцевий спосіб життя і красиві природні пейзажі.
4. Рутинський М.Й., Зінько Ю.В.	Сільський зелений туризм - це форма туризму, яка включає відпочинок у сільському, курортному або природно-захищеному середовищі, користуючись належно облаштованими приватними садибами або іншими місцями розміщення.

Сільський туризм є важливим чинником зростання надходжень до бюджету та стимулює розвиток різних галузей економіки, таких як транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво і сільське господарство. Збереження етнографічної самобутності через сільський відпочинок в Україні має стати національним пріоритетом.

- В першу чергу, він спонукає до відродження та розвитку традиційної культури: народної архітектури, мистецтва, промислів – усього, що створює місцевий колорит і є привабливим для відпочиваючих, разом з природними рекреаційними чинниками.

- Відвідуючи сільські місцевості, жителі урбанізованих районів мають можливість ознайомитися з справжніми українськими традиціями.

- Етнокультура села відображає Україну перед світом і приваблює іноземних туристів. Тому успішний розвиток відпочинку в сільських етнографічних районах передбачає формування ідеології відродження та розвитку всієї палітри традиційної культури, від господарських форм занять до духовних цінностей, які стануть сприятливими факторами для індивідуального відпочинку в етнографічних районах України.

Сільське населення України може отримувати доходи від сільського туризму за допомогою таких видів діяльності, як:

- організація туристичних маршрутів;
- створення і управління місцями для зупинки туристів;
- робота в якості гідів або екскурсіводів;
- надання транспортних послуг для туристів;
- організація полювання та риболовлі для туристів;
- прокат туристичного спорядження;
- прийом та обслуговування туристів;
- підготовка культурних заходів;
- вирощування та продаж екологічно чистої їжі для туристів;
- збір та продаж ягід та грибів туристам.

Темпи зростання сільського зеленого туризму оцінюються від 10-20% до 30% на рік, а його частка в доходах від міжнародного туризму складає 10-15%. Ринок сільського туризму в Україні наразі розвивається. Кількість господарств, що беруть участь у цьому секторі, поки що невелика. Наразі це переважно регіони з відповідними соціально-економічними передумовами, такі як Українські Карпати, Слобожанщина, Полісся та Поділля.

Недоліки сільського зеленого туризму включають:

- Відсутність національної реклами сільського туризму;
- Проблеми з отриманням гарантованих та якісних послуг, недостатні можливості захисту прав споживачів;
- Складнощі у доступі до інформації про невикористані туристичні можливості сільських територій;
- Недостатнє використання можливостей співпраці з сусідніми країнами.

Моделі сільського зеленого туризму включають:

1. Розвиток сільського туризму на базі домогосподарства або особистого селянського господарства.
2. Будівництво приватних туристичних об'єктів в сільській місцевості.

3. Перспективною вважається модель, що включає сільськогосподарські тематичні парки та центри.

Для сприяння розвитку сільського туризму необхідно вирішити ряд питань:

- розробити законодавчу базу для визначення організаційних умов надання послуг з сільського зеленого туризму в межах приватного селянського господарства;
- надати методичні рекомендації щодо добровільної категоризації житла, призначеного для розміщення відпочиваючих;
- впровадити систему пільгового довгострокового кредитування сільського населення для розвитку сільського туризму;
- створити інформаційні засоби та технології з даними про клієнтську базу та інформування клієнтів про пропозиції з послуг відпочинку в селі.

Отже, можна стверджувати, що сільський зелений туризм є надзвичайно перспективним і значущим напрямком діяльності. Незважаючи на певні проблеми, його розвиток в нашій країні набуває все більшого масштабу з кожним роком [9-12].

1.3. Аналіз ринку туристичних послуг сільського зеленого туризму в світі

Сільський зелений туризм почав активно розвиватися з другої половини ХХ століття. У цей період у Великобританії поширилася концепція "Bed&Breakfast", що передбачає тимчасове проживання у вільних кімнатах будинків, незалежно від їхнього місця розташування. З плином часу цей вид ночівлі від "B&B" відокремився, перетворившись на відпочинок у сільських будинках та міні-готелях, що розташовані у сільській місцевості.

Згідно з Міжнародною категоризацією агрорекреаційного сервісу та концепцією "Bed & Breakfast", сектор сільського зеленого туризму включає такі типи нічліжних закладів:

- "B&B cottage" - це тимчасове проживання (зазвичай 6-7 днів) у повністю орендованому котеджі, що розташований у курортно-рекреаційній зоні на

території, що має статус сільської місцевості (хоча ця умова не обов'язкова, тобто котеджі можуть бути і в курортних містах та передмістях). У світі такі котеджі, як правило, здаються на узбережжях морів, озер або в горах. В Україні також виникає мережа агрокотеджів у Карпатах.

- "B&V farm vacation" - це заклади, спрямовані на обслуговування родинного відпочинку з дітьми в живописній сільській місцевості з цінними рекреаційними ресурсами. Ці заклади призначені для сезонного перебування міських дітей різних вікових груп під час шкільних канікул, де вони можуть спілкуватися з ровесниками, досліджувати природу та відпочивати в "домашній" атмосфері без батьків.

- "B&V homestay" - це тимчасове перебування (зазвичай 5-7 днів) в оселі сільського господаря разом з його сім'єю в спеціально відведених для гостей кімнатах. Гості отримують можливість долучитися до традиційного сільського життя, побуту та культури родини.

- "B&V farmstay" - це тимчасове проживання (зазвичай 5-7 днів) в оселі фермера або на території фермерського господарства. Гості мають можливість придбати та споживати продукцію фермера, а також брати участь у сільськогосподарських роботах на фермі.

На початку XXI століття сільський туризм визнається експертами Всесвітньої туристичної організації (ВТО) як важлива галузь світової туристичної індустрії, як та, що найбільш динамічно розвивається. Обсяг надання агротуристичних послуг у країнах з високим рівнем індустріалізації наразі в 2-4 рази перевищує обсяги зростання готельної бази і курортного сервісу в цих країнах.

Щодо вікової структури клієнтів, послугами сільського туризму переважно користується молодь (до 33 років), яка проживає у великих містах (з понад 100 тисячами мешканців) - цей сегмент складає 86,7 % від загальної кількості агротуристів.

Хоча сільський туризм виник у країнах Європи, протягом останніх десятиліть лідерство за обсягами розвитку стабільно утримується у США.

Згідно з недавніми маркетинговими дослідженнями Асоціації індустрії подорожей Америки, майже 2/3 усіх повнолітніх громадян США, що становить 87 мільйонів осіб, здійснили щонайменше одну подорож до сільської місцевості для відпочинку за останні роки.

Сучасна індустрія подорожей є третім за обсягами бізнесом у Сполучених Штатах серед послуг. У цій галузі працює близько 8 мільйонів людей, і вона щорічно приносить понад 564 мільярди доларів прибутку, поступаючись лише медичній та діловій сферам.

У Європі важливо відзначити значну підтримку з боку держави програм, спрямованих на залучення сільських громад до зеленого й агротуризму. Європейський Союз вбачає в сільському туризмі основний інструмент економічного оживлення своїх сільських районів. За розрахунками експертів Європейського банку реконструкції та розвитку, переселення мешканців сільської місцевості в міські райони обходиться в 20 разів дорожче, ніж створення умов для їхнього проживання та роботи в селі. Також розраховано, що дохід, отриманий від одного місця для відпочинку, еквівалентний річному доходу фермера від однієї корови.

Сьогодні в Західній Європі налічується приблизно така ж кількість місць для відпочинку у сільській місцевості в приватних агрооселях, як у європейських готелях.

Великобританія протягом багатьох десятиліть втілює класичні європейські традиції та цінності сільського відпочинку. Ставлення нації до своєї сільської спадщини відображено в місії британської Національної організації сільського туризму та агротуризму, яка звучить так: "Наша сільськогосподарська спадщина допомогла створювати Британську сільську місцевість такою, якою Ви бачите її сьогодні, з усім її різноманіттям і величним пейзажем, наші сільські будинки зберегли найкраще з архітектурної традиції, від респектабельних будівель помість до солом'яних будиночків".

Понад 1200 агроосель мають акредитацію від Національної туристичної організації. Сільський туризм створює близько 400 000 робочих місць і є основою для існування 25 000 малих підприємств лише в сільських районах Англії (не враховуючи Уельс, Шотландії та Північної Ірландії).

Щорічно в Англії друкують тисячі рекламно-інформаційних каталогів об'єктів сільського зеленого туризму з детальним описом їх послуг. Кожен каталог містить яскраві рекламні слогани, які розкривають всю привабливість сільського туризму в Великобританії, такі як:

- "Відчуйте себе власником землі".
- "Відкрийте для себе велич сходу сонця".
- "Смакуйте незабутній смак свіжоприготованого сільського сніданку".
- "Дихайте повними грудьми чистим повітрям країни".
- "Відкрийте для себе красу, різноманіття і живописність британської сільської місцевості".
- "Підніміться на гору для пікніка, вловіть форель, насолоджуйтеся чаєм з домашніми вершками або погодуйте улюблених тварин".
- "Самотня ферма запрошує вас поділитися просторим сільським будинком з сім'єю фермера - при цьому у вас буде власна спальня, ванна і гостьова кімната - і сільська родина дбатиме про вас у цьому будинку та на території ферми".

Ісландія впровадила цікаву систему категоризації сільського житла для туристів, оскільки сільські території охоплюють понад 70 % площі острова. Всі агрооселі країни поділені на I-III категорії, а також є не-категорійні умови (з обов'язковим сніданком):

- I категорія: прості кімнати з ліжками, які щоденно прибираються та забезпечуються чистими рушниками. Гості мають доступ до спільної вітальні.
- II категорія: крім умов I категорії, всі кімнати мають умивальники та краще обладнані.

- III категорія: крім умов II категорії, всі кімнати мають власну ванну кімнату.

Також існує категоризація гостьових будинків (категорії A, B, C, D, E, F, G).

Загальні вимоги до будинків такого типу включають наступне:

1. Будинок повинен бути охайним і у хорошому стані, з централізованим водопостачанням і санвузлом.
2. Він повинен бути невеликим і заселеним максимум однією родиною.
3. Гостям можуть видаватися пухові ковдри, але вони також можуть мати свою постіль.
4. Будинок повинен мати необхідне обладнання для готування їжі та посуд.
5. Категорії будинків (A, B, C, D, E, F і G) відрізняються за розмірами, наявністю додаткових засобів обслуговування і комфорту, а також цінами за одне ліжко-місце.

- Категорія A: простий будинок, який відповідає загальним вимогам і має один санвузол.

- Категорія B: простий будинок, де, крім умов категорії A, є принаймні одна окрема спальня з ліжками та вітальня зі зручними кріслами.

- Категорія C: будинок, де, крім умов категорії B, є ванна чи душ та холодильник.

- Категорія D: будинок, де, крім умов категорії C, є принаймні одна спальня-люкс з комфортабельним умеблюванням та побутовою технікою.

- Категорія E: будинок, де є лише одна кімната для гостей, з ванною, яка використовується спільно з господарями.

- Категорія F: будинок з однією кімнатою для гостей та окремою ванною.

- Категорія G: будинок, де є одна кімната для гостей поліпшеного планування з окремою спальнею та ванною.

У всіх будинках надається стандартний сніданок, включаючи яєчню або варені яйця, 4-6 видів бутербродів, чай, каву, молоко та сік.

В Данії Національна асоціація агротуризму була створена у 1988 році з підтримки Союзу данських фермерів і наразі об'єднує понад 300 учасників.

Країни Північної Європи використовують систему категоризації для осель, аналогічну готельній, від 1 до 5 зірок.

Оцінка будинків (окрім інтер'єру):

- житло не менше 42 м² з окремою спальнею, вітальнею і кухнею. Камін, гігієнічний вузол (душ, ванна, сауна, окремий туалет), вся побутова техніка.

- житло не менше 24 м² з окремою спальнею, вітальнею і кухнею, додаткові ліжка можуть бути розташовані на даху. Камін, гігієнічний вузол, побутова техніка.

- житло не менше 24 м² з окремою спальнею, вітальнею/кухнею, додаткові ліжка можуть бути у вітальні чи на даху. Камін, гігієнічний вузол, телевізор, побутова техніка.

- житло не менше 12 м² з окремою спальнею та вітальнею/кухнею, де можуть бути додаткові ліжка. Зовнішній туалет, піч на дровах або газова плита, телевізор, холодильник.

- житло не менше 12 м², нафтова лампа або газове освітлення, зовнішній туалет, піч на дровах або газова плита, зберігання продуктів у холодному підвалі.

Оцінка спалень здійснюється за їх площею та інтер'єром. Мінімальна площа спальні - 7-10 м² з ліжками мінімум 80 x 200 см, які мають охайні матраси.

- Кожній спальні кімнаті надається окремий туалет і душ.

- В оселі є туалет та душ, але вони є не у всіх кімнатах.

- Туалет та душ є спільними, тобто вони можуть використовуватися іншими гостями.

- Туалет та душ є спільними і використовуються іншими гостями та родиною господаря (до десяти користувачів).

- Туалет та душ є спільними і використовуються іншими гостями та родиною господаря (понад десять користувачів).

У Фінляндії великий попит на будиночки без господарів, що розташовані на берегах заповідних озер та річок (у тайзі). Оренда цих лісових будиночків включає повне використання (меблі, посуд, білизна, електроенергія, дрова), користування сауною, весловим чи моторним човном. Більшість таких будиночків оснащені телевізорами (4-5-зіркові будиночки мають сучасну побутову техніку). Оренда включає ліцензію на спортивне рибальство, а аренда авто-позашляховика здійснюється через веб-сайт.

В Європі лідерами у розвитку сільського туризму є Франція та Іспанія. У цих країнах сільський туризм давно переріс у високо-прибуткову галузь міжнародної економічної спеціалізації.

Сільський туризм у Франції організований через Національну асоціацію будинків відпочинку і зеленого туризму (Maison des Gites de France et du Tourisme Vert). Ця організація пропонує агрооселі різних типів і видів відпочинку, які сертифіковані за високими національними стандартами обслуговування. У цілому, агрооселі у Франції, з їхнім національним шармом і гастрономічними традиціями, виглядають значно комфортніше, ніж будиночки у Північній Європі.

У Франції існують високі стандарти для сільського житла, зокрема:

- 1* - житло з облаштованою територією та садом, мебльоване; один душ і туалет на кімнату (до 6 осіб), доступний гриль або міні-піч, плита, холодильник, посуд та посудомийна машина, дитяча колиска за запитом;
- 2* - у додаток до умов 1* на території саду є всі необхідні умови для барбекю, в будинку також є ванна кімната, пральна машина, міксер, електричний чайник, телевізор;
- 3* - до умов 2* додається окремий вхід і приватний сад, два туалети на 7 осіб, телефон, можливість замовлення послуг прибиральниці;
- 4* - у додаток до умов 3* забезпечується вишукане оформлення будинку з респектабельними меблями та внутрішнім декором, наявність каміна;

- 5* - окрім умов 4* можна виділити приватний парк або сад, облаштовані майданчики для спортивного дозвілля (такі як тенісний корт, басейн, сауна та джакузі), гараж для автомобіля, відеомагнітофон, інша побутова техніка.

Оселі в сільських районах Франції відрізняються не лише за рівнем комфорту (від простих сільських будиночків до вілл і приватних історичних замків), але й за етногеографічними особливостями: оселі у Шампані, Провансі, Гасконі, Нормандії, Савойї мають неповторний шарм, якого не знайти більше ніде в Європі.

У вартість проживання завжди включений сніданок, де, враховуючи кулінарні традиції, можна скуштувати свіжозпечений хрусткий хліб з молоком, круасани з домашніми вареннями, пиріжки та печиво, а також різноманітні місцеві сири і, звичайно ж, вишукані місцеві вина. Деякі агрооселі різних категорій приймають гостей з їхніми домашніми улюбленцями, такими як кішки, собаки, морські свинки та інші, для яких створена спеціальна інфраструктура.

Існує окрема категорія агроосель для інвалідів, сертифікованих організацією "A. P. F.". Вони поділяються на дві категорії:

- Категорія I: розташування на першому поверсі з можливістю в'їзду в оселю та вільного пересування по ній (до кухні, спальні, ванни, туалету і т. д.) на інвалідному візку.
- Категорія II: подібні умови, але з обмеженнями щодо пересування по оселі на інвалідному візку та використання спеціального обладнання.

У Франції існує спеціальна програма організації дитячого відпочинку в сільських районах під час шкільних канікул. Дітей від 3 до 13 років запрошують на проживання до сімей, де вони можуть доглядати за домашніми тваринами (ягнятами, поросятами, кролями), брати участь у активних іграх на природі з іншими сільськими дітьми, відкривати для себе цікаві пригоди та екскурсії. Також у селі діти можуть вивчати народні танці, мистецтво та ремесла, фольклор регіону, а також навчатися іноземним мовам. Якість цього виду відпочинку контролюється та сертифікується

DDASS - Міністерством охорони здоров'я і соціального забезпечення Франції, а також Міністерством молоді та спорту.

Альтернативою відпочинку у сільських господарів є курортні селища, які облаштовуються в мальовничих місцевостях національних і регіональних ландшафтних парків. У Франції діє спеціальна інвестиційна програма "Gites de France programme, chalets-loisirs" для розвитку інфраструктури курортних селищ, які складаються з 3-25 дерев'яних шале, розрахованих на 4-6 гостей кожне. Для популяризації агроекотуризму у національних природних парках Франції створено мережу так званих панда-готельчиків (Panda-Gites), сертифікованих WWF, що відповідають таким вимогам:

- гармонійно вписуються в природний ландшафт і забезпечують помірний рівень сервісу, що не вимагає значних ресурсних затрат.
- дотримуються умов захисту навколишнього середовища, використовуючи екотехнології.
- пропонують гостям програми екотуристичного супроводу, оренду біноклів, довідники для ідентифікації фауни, топографічні карти з екотуристичними маршрутами, екотуристичні брошури тощо.

Іспанія нещодавно стала серйозним конкурентом Франції на ринку агротуристичних послуг Західної Європи.

"Turismo rural" в Іспанії перебуває на такому етапі розвитку, що кількість іноземних відвідувачів сільських агроосель зрівнялася або навіть перевищує внутрішні агротуристичні потоки.

Власники агроосель в Іспанії об'єднані в асоціації, основним завданням яких є категоризація сільських осель залежно від рівня наданих послуг та контроль їхньої відповідності вимогам асоціацій.

У країні існує поділ сільських закладів для ночівлі, які підлягають оподаткуванню як суб'єкти агротуристичного підприємництва, на такі три класи:

- HR (hotel rural) - сільський готель;
- CA (castillo) - замок, історичне помістя;

- CR (casa rural) - сільський будинок.

Загалом, Іспанія пропонує понад 5 тисяч варіантів відпочинку в сільській місцевості з загальною місткістю близько 27 тисяч лішко-місць. Система "INNS OF SPAIN" категоризує 750 сільських готелів, присвоюючи їм від 1 до 4 тюльпанів. Частина цих готелів розташована в переобладнаних монастирях, помістях, історичних замках, андалуських постійних дворах, а також на Канарських і Балеарських островах. Орієнтовна вартість проживання в агротуристичному секторі Іспанії становить від 25 до 120 доларів США з особи за добу.

В офісах асоціацій агротуризму або на офіційному веб-сайті можна легко переглянути каталоги сільських осель і вибрати відповідне місце для відпочинку в будь-якому регіоні Іспанії. Крім того, працівники агротуристичних офісів країни займаються бронюванням авіаквитків, оформленням віз, орендою автомобілів тощо.

З 1993 року в місті Сільєда, Галісія, щорічно проходить престижна міжнародна виставка "Exhibition of Tourism, Sport and Rural Development" (Туризм, спорт і розвиток сільської місцевості).

У 2003 році в іспанському місті Хаен відбувся Перший європейський Конгрес сільського туризму, організований Європейською федерацією фермерського та сільського туризму (EuroGites).

Щорічно близько 1,2 мільйона осіб користуються послугами сільського туризму в Іспанії.

Італія також не відстає від Іспанії та Франції. Вона акцентує увагу гостей на своїх славних історичних традиціях сільського відпочинку в горах і передгір'ях Альп, Апеннін та вздовж смуги першокласних морських узбережжів.

Від початку розвитку агротуризму в Італії, сільське населення почало розглядати його як основну форму підприємницької зайнятості. Тому в Італії агротуристичний бізнес тісно переплітається з курортним. Завдяки пільговому режиму оподаткування для сільського підприємництва, останніми

роками в країні з'явилася розгалужена мережа престижних відпочинкових котеджів і пансіонів не нижче тризіркового рівня, які мають усю необхідну рекреаційну інфраструктуру, включаючи джакузі, плавальні басейни, тенісні корти і кінні манежі.

Важливим аспектом міжнародної агротуристичної спеціалізації Італії поступово став винний і гастрономічний туризм. Кожна провінція славиться своїми унікальними сортами винограду та винами з неповторним смаковим букетом. Дегустувати ці вина зазвичай можна на невеликих приватних винних заводах і домашніх винокурнях, розташованих у сільськогосподарських районах. Власники агрокотеджів тепер пропонують своїм гостям відвідати винні підвали (а також виробництво сиру та м'ясної продукції), з умовою, що вільне користування цими запасами входить у вартість оренди.

Ще однією суто італійською особливістю сільського туризму є те, що майже половина власників агрокотеджів не поспішають проходити державну сертифікацію, отримувати ліцензії на діяльність і сплачувати податки. За підрахунками Національної туристичної організації, в країні діє близько 12 000 агротуристичних підприємств, з яких лише близько 7000 ліцензовані державними установами.

Попри те, що вартість послуг сільського відпочинку в Італії майже вдвічі вища, ніж в Іспанії чи Франції, ними щорічно користуються до 2 млн осіб (з них 78% - італійці). Щорічний прибуток від сільського туризму перевищує 350 млн доларів.

В Угорщині сільський зелений туризм законодавчо віднесений до сфери особистого селянського господарства, що забезпечує відповідні податкові пільги. У цьому виді туризму задіяно 7 тисяч сільських жителів. Найпопулярніші місцевості включають південно-західну область Ваш, східну область Сольнок (район річки Тиса) та відомий Хортобадський степ.

Особливістю сільського туризму в Угорщині є його поєднання з національними традиціями конярства, адже до XII століття угорці були

кочівниками і зберегли свою любов до коней. Щорічно в Угорщині проводяться Національні фестивали кінного спорту, які включають 40 видовищних програм.

У Румунії інтереси власників агроосель представляє ANTREC - Національна асоціація сільського, екологічного і культурного туризму (член EuroGites від Румунії). Наразі ця організація має 3250 членів і більше 2500 агроосель, з сумарним рекреаційним потенціалом понад 11 000 ліжко-місць. Сільський туризм у Румунії розвивається переважно в Південних Карпатах і орієнтується на ті ж переваги, що й в Україні: збереження природного середовища й етнокультурних традицій (обряди, звичаї, народні ремесла, вівчарство на карпатських полонинах, гастрономічні традиції, унікальна народна архітектура, гірські замки, гірськолижні курорти, мережа природно-заповідних територій).

Масовий сільський туризм почав розвиватися у Польщі на початку 1990-х років як результат значних соціально-політичних змін у Європі, таких як зміна економічного режиму, активізація євроінтеграційних процесів, об'єднання Німеччини та відкриття західного кордону. Протягом 1990-2000-х років сільський зелений туризм у Польщі зазнав значного кількісного та якісного розвитку, стимульованого як успіхами ліберальної державної політики, так і потребами ринку. Уряд Польщі бачить у сільському туризмі джерело розвитку для регіонів, які не мають природних ресурсів для промислового розвитку. Зазвичай ці регіони є депресивними та бідними.

Наразі розвиток агротуризму у Польщі відбувається дуже нерівномірно залежно від регіону. Основними причинами цього є:

- природна диференціація країни;
- економічна нерівномірність розвитку регіонів;
- історичне минуле;
- географічне положення (віддаленість від основних транспортних комунікацій);
- традиції відпочинку.

Наприкінці 1990-х років усі національні організації сільського туризму та агротуризму Європи об'єдналися в Європейську федерацію фермерського та сільського туризму (European Federation for Farm and Village Tourism), скорочено "EuroGites".

Основні цілі федерації EuroGites включають:

- популяризацію відпочинку в сільській місцевості;
- вивчення та збереження потенціалу сільського туризму в Європі;
- сприяння розвитку сільського зеленого туризму в аграрних районах Європи;
- запровадження принципів сталого туризму для різних форм відпочинку в сільській місцевості;
- цільове інвестування в проекти розвитку сільського туризму, які підтримують збереження біотичного, ландшафтного та етнокультурного різноманіття Європи та сприяють зростанню зайнятості в сільських громадах;
- надання різноманітної допомоги організаторам сільського зеленого туризму, зокрема консультаційної, маркетингово-рекламної, навчально-тренінгової тощо [13-18].

Протягом останніх десятиліть значно зросла роль туристичної індустрії, оскільки сучасний туризм став не лише формою відпочинку та розваг, а й важливим джерелом доходів для регіонів. Разом з розвитком туризму виникли нові його форми, які успішно зайняли свої позиції на ринку. Однією з таких форм є сільський зелений туризм, який відкриває нові перспективи для вирішення проблем розвитку сільських територій.

Можливість задоволення потреб у відпочинку та рекреації, переважно у міського населення, яке живе в умовах великих міст, в районах зі складною екологічною ситуацією, спричинила зростаючий інтерес до сільського зеленого туризму. Тому вивчення сутності, сучасного стану та організаційних форм сільського зеленого туризму, виявлення проблем і розробка заходів для їх вирішення на прикладі передових країн світу стають досить актуальними і вимагають детальних наукових досліджень.

За визначенням Всесвітньої торговельної організації (ВТО), сільський зелений туризм – це найбільш динамічний сектор світової туристичної галузі. Він полягає у проведенні вільного часу в сільському середовищі, де є відповідна забудова, характерний сільський побут, мальовничі ландшафти тощо. Туристичні заняття, такі як піші і кінні прогулянки, спортивні й оздоровчі подорожі (включаючи полювання та риболовлю), відбуваються в сільській місцевості, оточеній живою зеленою природою. Це включає у себе сільськогосподарські роботи, знайомство з життям невеликих поселень, піші екскурсії, вивчення флори й фауни, річкові види спорту тощо. Послуги сільського зеленого туризму доступні в сільських садибах, фермерських господарствах та особистих селянських господарствах.

У Німеччині, незважаючи на значну підтримку з боку держави і Європейського Союзу, проблеми сільських районів залишаються нерозв'язаними. Ці проблеми включають у себе укрупнення агробізнесу, високий рівень безробіття (особливо серед жінок, до 30%), міграцію працездатного населення із сіл, низький рівень доходів, зміну зовнішнього вигляду сільських територій і втрату "сільської філософії". Розвиток сільського туризму стимулює розвиток сільських районів шляхом створення нового специфічного сектору економіки, допомагає зупинити деградацію сільських районів, розвивати інфраструктуру, зберігати і відтворювати культурну спадщину та самобутність регіонів.

"Екотуризм, що передбачає проживання та відпочинок у сільській місцевості, ознайомлення з сільськогосподарським виробництвом, ремеслами й промислами, набуває все більшої популярності серед туристів у Німеччині. Цей вид туризму також відомий як 'м'який туризм' через свою спрямованість на екологічну та природну збалансованість. Туристи все частіше обирають відпустки без автомобілів та перебування в біоготелях. Готелі, що сприяють розвитку м'якого, екологічного туризму, змінили своє обладнання для зменшення витрат енергії та води."

У Німеччині сільський зелений туризм вбудований у концепцію сталого розвитку сільських територій і підтримується Міністерством сільського господарства для сприяння сталому розвитку цієї галузі. У країні існують давні традиції сільського туризму, який часто називають "відпочинком на фермі". Німецька модель цього виду туризму передбачає проживання та харчування у будинку фермера, а також участь у сільськогосподарських роботах, таких як робота на полях та догляд за худобою.

В Німеччині агрооселі класифікуються на такі типи:

1. "Відпочинок на сільському подвір'ї" - агрооселя, де працює сільське господарство і відбувається ознайомлення з тваринами та життям на сільському господарстві.
2. "Туризм у сільському господарстві" - агрооселя без сільського подвір'я з тваринами, але з близьким до природи середовищем.
3. "Сільські пансіонати" - класифікуються за категоріями, що застосовуються до готелів, це агрооселі в сільській місцевості, які не передбачені для активного відпочинку на природі.

Важливим є той факт, що в Німеччині існує спеціалізація сільських садиб (агроосель), які розподіляються на шість категорій, для кожної з яких встановлено спеціальний знак [19]: Bauernhof - селянська / фермерська садиба, Erlebnishof - пригодницька садиба, Fischerhof - рибна садиба, Obsthof - фруктована садиба, Reiterhof - кінна садиба та Winzerhof - винна садиба. У Німеччині існує багато організацій, які активно підтримують і розвивають цей вид туризму на всіх рівнях. На державному рівні за розвиток сільського туризму, так само як і всього туризму загалом, відповідають Міністерство навколишнього середовища, охорони природи і ядерної безпеки, а також Міністерство економіки.

На регіональному рівні функціонують наукові інститути, що здійснюють дослідження стану, перспектив і ринку сільського туризму в округах (у складі Міністерства сільського господарства й лісництва).

На місцевому рівні, у кожному районі, діють туристичні інформаційні центри при районних адміністраціях, які публікують інформацію про туризм у районі на своїх веб-сайтах, віддаючи увагу також сільському туризму. Завдяки розвитку Інтернету значно зросла популярність сільського туризму, і зараз приблизно половина потенційних туристів в Німеччині отримує інформацію про відпочинок і бронює місця саме через Інтернет. Багато фірм і організацій рекламують сільський туризм виключно в Інтернеті, не маючи офісів.

Дуже важливою організацією для фермерів, які надають послуги сільського зеленого туризму, є відділ домашнього господарства в сільськогосподарській службі району. Цей відділ слугує інформаційним, консультаційним та освітнім центром для власників агроосель. Через нього також проходить державна підтримка фермерів, наприклад, видача пільгових кредитів. Більшість власників агроосель вважають цю організацію однією з найефективніших і найпотрібніших у цій сфері. Найпотужнішими організаціями в цій галузі є Німецьке сільськогосподарське товариство (16 000 членів) та Асоціація «Відпочинок на фермі» (2500 ферм).

В Німеччині є три найпотужніші організації, відомі як національно, так і міжнародно:

1. Німецьке сільськогосподарське товариство – засноване в 1885 році, налічує близько 15 тисяч членів і займається всіма аспектами сільського господарства, зокрема сільським туризмом. Також проводить сертифікацію сільських осель за власними критеріями.
2. Асоціація «Відпочинок на фермі» – є відділом загальної Асоціації фермерів Німеччини і зосереджується виключно на питаннях сільського туризму. В Тюрингії ця асоціація є дуже відомою та потужною, об'єднуючи 2 тисячі ферм.
3. Головний офіс сільського туризму – відомий тим, що інформація про агрооселі для користувачів є платною і більш популярний у північних та центральних регіонах Німеччини .

Між цими організаціями існує певна конкуренція, яка стимулює їх покращувати якість послуг і рекламу. Багато невеликих організацій займаються рекламою сільського туризму виключно онлайн, без фізичних офісів. Деякі з них є досить великими й відомими.

Громадські організації в галузі сільського туризму також включають самостворювані групи самопомоги. Ці групи зазвичай утворюються на локальному рівні самими фермерами, які займаються сільським туризмом, обмінюються досвідом і надають консультації. Конкуренція між ними відсутня, оскільки серед фермерів панує атмосфера підтримки та співпраці (наприклад, вони направляють відпочивальників один до одного, коли їхні власні оселі зайняті).

Загалом слід зазначити, що мережа організацій сільського туризму є справді різноманітною і широкою, тому ні реклама, ні консультації з питань такої діяльності не становлять проблеми. Можна припустити, що ефективність діяльності недержавних організацій визначається тим, що вони отримують реальний прибуток від своєї діяльності.

Основними позитивними аспектами державного регулювання сільського зеленого туризму в Німеччині є:

1. Чітке визначення і розмежування двох типів сільського туризму: підприємницького та підсобного господарства. Якщо ферма надає до восьми ліжок, її діяльність вважається підсобною, а якщо понад восьми – підприємницькою. Ці типи діяльності оподатковуються по-різному.
2. Наявність страхувань, які захищають права та майно господарів і туристів. Більшість підприємств сільського зеленого туризму укладають такі страхування, оскільки платежі є відносно невисокими порівняно з витратами у разі непередбачуваних ситуацій.
3. Розумна податкова політика. Для господарів існує неоподаткований мінімум прибутку від сільського туризму (близько 24 000 євро на рік), що стимулює розвиток маленьких агроосель і приваблює стартапи.

4. Контракт, який захищає права та обумовлює обов'язки господаря та туристів. Він укладається обов'язково зі всіма туристами, навіть якщо вони приїхали лише на один день.

5. Правова консультація, яку можна отримати під час реєстрації агрооселі та в процесі діяльності. Консультацію надають у місцевому відділі сільського господарства, який займається питаннями сільського туризму.

У Німеччині немає конкретного закону або законодавчого акта, що регулює сільський зелений туризм, що свідчить про високий рівень визначеності та сформованості цієї діяльності, яка рідко викликає суперечливі питання. Однак негативним аспектом є те, що законодавчі акти в галузі сільського туризму охоплюють лише окремі аспекти, такі як підприємницька чи підсобна діяльність, регулювання забудови, а також харчова та гігієнічна безпека.

Загалом у Німеччині частка «чорного» та «сірого» ринку послуг сільського зеленого туризму невелика, становлячи близько 10–15%. Господарі відчувають себе спокійно та захищено, ведучи легальний бізнес. Це зумовлено добре розробленим і прозорим механізмом реєстрації та ведення цього бізнесу, а також багаторічним досвідом у цій галузі.

Зважаючи на кризу, спричинену пандемією, яка найбільше вплинула на туризм, уряди багатьох країн намагаються стимулювати національну туристичну галузь, що в різних європейських країнах становить від 9 до 23% ВВП. Уряд Німеччини запровадив бюджетне стимулювання туристичної галузі, яка генерує 23% ВВП. На пряму рекапіталізацію для забезпечення платоспроможності компаній було виділено 100 млрд євро, на підтримку ліквідності турфірм – 400 млрд євро, і на рефінансування галузі – 100 млрд євро.

Також було запроваджено відтермінування податкових платежів та зменшення авансових податкових платежів, корпоративних податків і податків на торгівлю, а також скасовано штрафи за прострочення платежів. Крім того, було введено авансові платежі податку на прибуток,

корпоративного податку на прибуток і податку на торгівлю. Для підтримки ринку зайнятості німецький уряд розширив доступ до короткострокової допомоги в разі втрати роботи, збільшив дотації на утримання дитини для батьків із низьким рівнем доходів, спростив формальності для підтримки найманих працівників і розширив програми соціальної допомоги. Інформаційною базою для цих заходів слугували дані Всесвітньої ради з туризму та подорожей (WTTC) і Німецького туристичного союзу.

Сільський зелений туризм сприяє оживленню, збереженню та розвитку місцевих народних звичаїв, промислів та пам'яток історико-культурної спадщини. Він є стимулом для економіки, особливо в періоди кризи. Головна мета зеленого туризму полягає в створенні нового туристичного продукту, що виходить за межі традиційної концепції туристичних послуг. Цей продукт враховує природне середовище, історико-культурну специфіку регіонів та значно розширює традиційні можливості у галузі туризму.

Отже, у ході дослідження були виявлені особливості організації сільського зеленого туризму в Німеччині, такі як традиції укладання агроосель та активне відродження сільського життя в садибах. Встановлено, що державні, регіональні та місцеві організації сприяють розвитку цієї галузі. Можна зробити висновок, що державне регулювання сільського зеленого туризму в Німеччині позитивно впливає на її розвиток. Загалом, підтримка зеленого туризму має такі переваги, як збільшення рівня зайнятості у сферах обслуговування та послуг, підвищення добробуту сільського населення, збільшення надходжень до державного бюджету, залучення інвестиційних ресурсів, стимулювання підприємницької активності та інше.

Отже, розвиток сільського зеленого туризму у Німеччині має значні перспективи, оскільки країна розпоряджається природними та рекреаційними ресурсами, що сприятиме економічному зростанню сільських регіонів та вирішенню соціальних проблем. Можна зробити висновок, що сільський зелений туризм в Німеччині знаходиться на дуже високому рівні, розвивається відповідно до світових тенденцій та напрямків, але має свою

унікальну специфіку. Досвід Німеччини підкреслює, що держава, що зацікавлена в розвитку туристичної галузі, повинна створювати сприятливі умови як усередині країни, так і за її межами. Для цього державне фінансування повинно спрямовуватися не лише на рекламні кампанії, але й на дослідження ринку, підвищення кваліфікації та освіти працівників туристичної галузі, що дозволить відповідати загальноєвропейським стандартам цієї галузі [19-28].

Висновки до 1 розділу

Сутність поняття туристичної послуги в сільському зеленому туризмі полягає у наданні різноманітних сервісів та забезпеченні комфортного перебування туристів в сільській місцевості. Ці послуги можуть включати проживання в селянських хатах, організацію екскурсій до місцевих пам'яток, участь у сільських обрядах та традиціях, оздоровчі та рекреаційні програми.

Особливості організації послуг в локаціях сільського зеленого туризму включають в себе унікальну атмосферу та природні умови, що відрізняються від міських. Організаторам необхідно враховувати специфіку цільової аудиторії, її потреби та очікування, а також забезпечити доступність послуг та інфраструктуру для зручного перебування гостей.

Аналіз ринку туристичних послуг сільського зеленого туризму в світі свідчить про зростання популярності цього напрямку серед туристів. Зелений туризм приваблює людей, які шукають відпочинок в природному середовищі, вдало поєднуючи відпочинок з екологічно чистими та екскурсійними можливостями. Розвиток інфраструктури та розширення сервісів у цьому секторі може привести до подальшого зростання популярності та прибутковості для бізнесу.

При завершенні аналізу європейського досвіду у сфері організації сільського туризму, звертаємо увагу на нові тенденції його розвитку, що впливають з процесу глобалізації. Глобалізація у туристичній галузі передбачає відмінність усунення будь-яких бар'єрів у міжнародних

туристичних взаємодіях, "звуження" світу завдяки знеціненню трансконтинентальних авіаперельотів та створенню більш-менш єдиної сервісної туристичної інфраструктури у всіх країнах світу тощо. Глобалізація в сільському туризмі та агротуризмі набирає обертів, особливо через запровадження глобальних баз даних агротуристичних пропозицій планети та механізмів глобальної електронної комерції цими послугами.

Враховуючи вищезазначене, для подальшого розвитку сільського зеленого туризму в Україні необхідно впроваджувати категоризацію та сертифікацію надаваних послуг. Тільки після цього можна буде говорити про вступ України до Європейської федерації сільського туризму EUROGITES, яка об'єднує 17 країн Європейського Союзу.

РОЗДІЛ 2

Характеристика потенціалу сільського зеленого туризму в Черкаській області

2.1 Огляд локацій сільського зеленого туризму Черкащини

Сьогодні Черкащина є одним із провідних регіонів України за наявністю курортних та рекреаційних ресурсів. Регіон славиться своєю зеленню, пляжами Дніпра, мальовничими пейзажами біля річок, печерами. Крім того, важливими туристично-екскурсійними об'єктами є різноманітні історико-культурні пам'ятки, що включають археологічні знахідки, історичні споруди, архітектурні перлини та шедеври мистецтва.

Останні дослідження щодо функціонування сільського зеленого туризму в Черкаському регіоні показують такі тенденції:

- зростання кількості господарств, що надають послуги сільського зеленого туризму;
- збільшення числа осіб, які працюють у цій сфері, та підвищення їх кваліфікації;
- підвищення якості послуг і розширення їх асортименту;
- зменшення рівня безробіття на селі завдяки новим можливостям зайнятості у туристичній галузі;
- підвищення рівня життя місцевого населення, що займається сільським зеленим туризмом;
- поліпшення соціально-економічного стану сільських територій, які стають привабливими рекреаційними зонами.

Рекреаційно-курортна зона Черкащини охоплює близько 275 тисяч гектарів, що становить 13% території області. Аналіз територій, які можуть бути використані для розвитку сільського зеленого туризму, дозволяє визначити перспективи розвитку цього напряму бізнесу.

Черкащина має унікальний туристичний потенціал, який може сприяти подальшому розвитку національного туристичного продукту. Ключовим завданням у цьому контексті є формування сталої державної стратегії у

галузі туризму, спрямованої на раціональне та ефективне використання природних, історико-культурних та соціально-побутових ресурсів для розвитку в'їзного та внутрішнього туризму.

Розвиток сільського зеленого туризму в Черкаській області може призвести до зростання реальних доходів сільського господарства та сільських територій і покращити соціальне становище сільського населення.

До послуг, які сприяють цьому, відносяться:

- надання послуг з проживання для туристів;
- організація туристичних маршрутів та проведення екскурсій;
- забезпечення транспортного обслуговування туристів;
- організація єгерської діяльності, включаючи полювання, а також аматорське і спортивне рибальство;
- надання послуг з прокату туристичного спорядження;
- виробництво та продаж екологічно чистих продуктів харчування для туристів, а також надання кулінарних послуг;
- продаж товарів, виготовлених в народних промислах;
- організація культурно-розважальних заходів, враховуючи історико-етнографічну спадщину (анімація).

Важливими умовами для успішного розвитку аграрної туристичної діяльності в Черкаській області є раціональне використання та охорона природних рекреаційних ресурсів, ефективне управління та модернізація існуючої інфраструктури, збільшення внеску галузі у загальний обсяг національного доходу, відшкодування витрат на розвиток галузі, завоювання ринку рекреаційних послуг для задоволення потреб населення у відпочинку та оздоровленні. Ці компоненти ефективного розвитку є ключовими напрямками сільського туризму в регіоні.

Регіональний сільський зелений туризм може стати важливим економічним чинником розвитку і стабільності для сільських районів Черкащини, особливо для тих, де неефективно розвивати сільське

господарство чи інші види діяльності. Це також стосується периферійних сільських районів, які віддалені від великих міст та економічно відстають.

Зелений туризм на Звенигородщині

Звенигородщина – це земля, що виростила великого генія українського народу, Тараса Шевченка, і сьогодні вражає своєю чарівною красою.

На території району діють два об'єкти зеленого туризму, готові прийняти туристів – це садиби у селі Моринці під назвами «Тарасові шляхи» та «Кобзарєва колиска». Перша зелена садиба в Звенигородщині з'явилася ще у 2001 році.

Віра Чепурна та Лідія Шліхта, сестри-власниці садиб, активно співпрацюють з районним центром зайнятості, беручи участь у тематичних семінарах про початок власного бізнесу та розвиток бізнес-ідеї.

Власниці садиб також мають плідну співпрацю з місцевою владою. Сільський голова Євген Штанько підтримує розвиток зеленого туризму в селі і надає господарям необхідну підтримку.

Туристичні маршрути в Звенигородщині традиційно проходять через село Моринці, яке є ключовим пунктом маршруту "Золота підкова Черкащини". Тому не випадково, що шлях туристів завжди пролягає через власності власниць садиб, які з великим задоволенням демонструють свої маєтки, надають інформацію про сільський зелений туризм, розповідають про умови перебування, організують цікаві розважальні програми.

Для всіх відвідувачів господарки пропонують різноманітні заняття, серед яких можна вибрати те, що відповідає їхнім уподобанням. Це можуть бути екскурсії Тарасовими шляхами, кінні, піші та велопрогулянки навколо села, заняття на спортивних тренажерах, настільний теніс, вивчення Петриківського розпису з професійним майстром, збирання ягід та грибів влітку та восени, купання у ставках, катання на лижах та санчатах взимку. Для дітей є ігрові майданчики та міні-басейни.

Зелений туризм Корсунщини

Корсунь-Шевченківщина вважається однією з найдавніших заповідних територій України, на якій розташовані вражаючі історичні пам'ятки, такі як палацово-паркові комплекси, а також територія проходить біля мальовничої річки Рось.

На території Корсунь-Шевченківщини діють п'ять об'єктів зеленого туризму, які готові приймати туристів: садиби "Наталі" у селі Карашина, "Курінь чорних запорожців" у місті Корсунь-Шевченківський, "Райський куточок" у селі Квітки, "А ми у двох" у селі Селище та "Мальва озерна" у селі Миколаївка. Перша зелена садиба на цій території з'явилася вже у 2004 році. Протягом року за підтримки центру зайнятості восьмеро осіб отримали допомогу по безробіттю для започаткування підприємницької діяльності у сфері сільського зеленого туризму. Пізніше ще сім осіб відкрили власні справи в сільській місцевості.

Господарі садиб організують для відвідувачів майстер-класи з виготовлення ляльок-мотанок, гобеленів та килимів ручної роботи. Також доступні послуги перекладача, фотографа та автобусних перевезень для комфорту гостей.

Зелений туризм Чигиринщини:

Чигиринщина відома як унікальний куточок Черкащини, що привертає увагу не лише своєю багатою історією, але й вражає своєрідними культурними традиціями, чарівними краєвидами та щирою українською гостинністю.

На території Богданового краю функціонує 13 об'єктів зеленого туризму, які гостинно відчиняють свої двері перед туристами. Ці об'єкти включають садиби з такими назвами, як «Українська кухня «Холодний Яр» (с. Медведівка), «Чарівна гончарня» (с. Боровиця), "Картопляні розваги" (с. Головкивка), «Медовий сад» (с. Мельники), "Ясний день" (с. Буда), «Хата Берегині «Дикий хутір» (с. Мельники), «Хата Отамана» (с. Мельники), комплекс з вулико-ліжками, просвітницько-розважальний комплекс «Зерноленд» (с. Івківці) та спілка родових помість "Первоцвіт" (с. Івківці).

Шляхи туристів по Чигиринщині традиційно прокладають через ці прекрасні місця.

Для туристів, які прагнуть відчутти всю привабливість Чигиринщини, власники садиб пропонують широкий спектр розваг та послуг. Це включає проживання в екобудинках, випуск власної продукції, екскурсії по Холодному Яру, велопрогулянки, цікаві квести та пригодницькі пошуки скарбів. Також доступні майстер-класи з різних видів ремесел, таких як молотіння снопів, ткацтво, виготовлення паперу, ляльок-мотанок. Для любителів спорту й майстерності є можливість попрактикуватися у стрільбі з луків та арбалетів. Крім того, у садибах можна відвідати «Академію картопляних наук» та школу декоративно-ужиткової творчості «Art potato». Один із успішних проектів зеленого туризму, який був започаткований завдяки підтримці районного центру зайнятості, полягає у створенні власного бізнесу Жанною Довгополою та Сергієм Зарубою.

Жанна Довгопола є власницею садиби "Українська кухня "Холодний Яр", розташованої у селі Медведівка. На її господарстві є власна українська кухня, де вона готує справжні національні страви для своїх гостей під замовлення. Ці страви можна смакувати на свіжому повітрі в спеціально облаштованій альтанці.

Подружжя Сергія та Ірини Мельників розвиває стародавні традиції гончарства на Чигиринщині. Їхня сім'я, яка складається з двох неповнолітніх дітей, переїхала з Донеччини до села Боровиця через військовий конфлікт на Сході. Звернувшись за допомогою до центру зайнятості у пошуку роботи та відвідавши ряд семінарів, вони вирішили відкрити власний бізнес. Ще до переїзду на Черкащину родина займалася гончарним ремеслом, виготовляючи сувенірну продукцію та вироби з глини і кераміки [29, 30].

2.2 Аналіз асортименту послуг в локаціях сільського зеленого туризму Черкащини

Садиба «Кобзарева колиска», Моринці

Черкаська область, Звенигородський район, с. Моринці.

Моринці розташовані в Звенигородському районі Черкаської області, на землях, де народився Тарас Шевченко. У садибі зеленого туризму під назвою "Кобзарева колиска" гостей вітають сердечно. Це місце, де можна відчутти спокій віддаленого від міського шуму, поринути у чарівну атмосферу сільської природи українського села та насолодитися кожною миттю, проведеною на рідній землі Великого Кобзаря.

Садиба "Кобзарева колиска" (рис. 2.1) у Моринцях ідеально розташована для туристів: вона знаходиться у самому серці села, поруч з водоймами, де можна купатися або рибалити. Тут можна насолоджуватися свіжим повітрям, тишею та атмосферою села разом із друзями, рідними та близькими. Гостинна господиня садиби пригощає смачними стравами української кухні та свіжоспеченим домашнім хлібом.

На просторій території садиби "Кобзарева колиска", що окутана зеленню та квітами, розташовано фруктовий сад площею 21 сотка з великою кількістю фруктових дерев та ягідних чагарників. Свіжі ягоди та фрукти щодня будуть доступні на столі.

Для відпочиваючих у садибі є дві затишні альтанки, тенісний стіл, а для дітей - надувний басейн та пісочниця. На території садиби розміщено музей, де представлені старовинні предмети українського побуту. Гості, які бажають поближче пізнати природу та відчутти атмосферу сільського життя, можуть переночувати не у будинку, а на сіні.

Відпочиваючим пропонується можливість кінних та велосипедних прогулянок, риболовлі, екскурсій до музею-садиби Т.Г. Шевченка в Моринцях та до пам'ятних місць, пов'язаних з його молодими роками. У садибі проводяться майстер-класи з випікання хліба, петриківського розпису та гончарства.

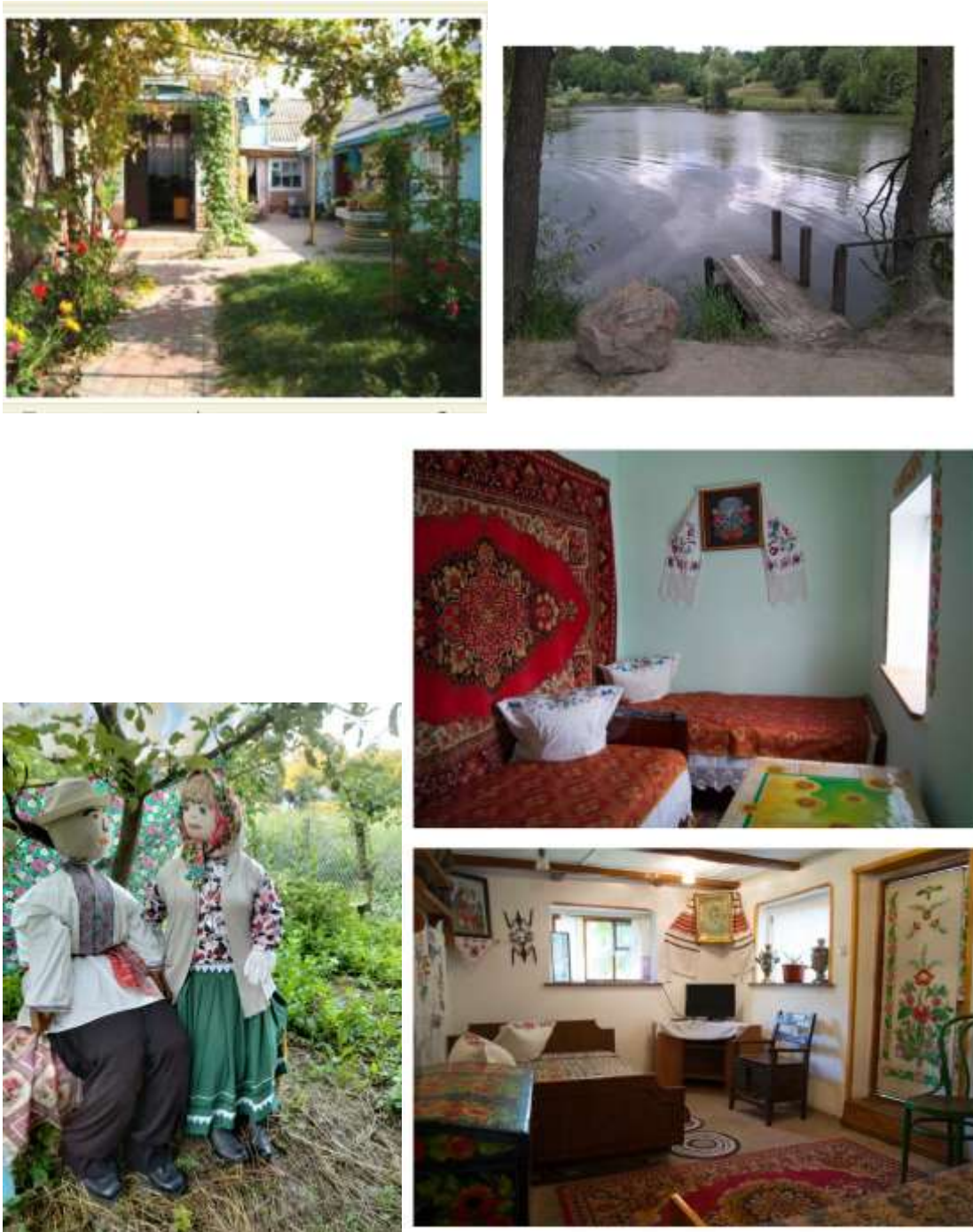

Рис. 2.1 – Садиба «Кобзарева колиска», Моринці [31]

Відпочиваючим пропонується можливість кінних та велосипедних прогулянок, риболовлі, екскурсій до музею-садиби Т.Г. Шевченка в Моринцях та до пам'ятних місць, пов'язаних з його молодими роками. У садибі проводяться майстер-класи з випікання хліба, петриківського розпису та гончарства.

Із нових послуг - заняття скандинавською ходьбою під керівництвом тренера тут пропонують маршрути різної довжини та складності.

Під час перебування в Моринцях садиба пропонує такі зручності для гостей: 2-4-місні кімнати, обладнані необхідними меблями; у деяких кімнатах є телевізор. Доступний Wi-Fi. Три кімнати мають власні санвузли. Також є один загальний санвузол для трьох кімнат, обладнаний душовою кабіною, умивальником та санвузлом. Для тих, хто бажає, є можливість ночівлі на сні.

Гостей садиби "Кобзарева колиска" порадують домашніми стравами української кухні, приготованими з натуральних продуктів, які вирощуються на власній ділянці. Особливою гордістю господині є свіжий, ароматний хліб, що печеться за спеціальним рецептом.

Послуги включають:

- майстер-класи з петриківського розпису та гончарства;
- індивідуальні заняття скандинавською ходьбою під керівництвом тренера;
- музичний супровід для корпоративів та свят;
- тренінги з зеленого туризму для бізнесу;
- масажні процедури.

Активний відпочинок та розваги включають:

- індивідуальні заняття скандинавською ходьбою під керівництвом тренера;
- кінні прогулянки (верхи та на бричці);
- велосипедні прогулянки;
- настільний теніс;
- збір грибів та ягід;
- риболовля;
- плавання у ставку;
- екскурсії в музей Т. Г. Шевченка та інші цікаві місця.

Хутір-садиба "Чорних запорожців"

У селі Ставидла Кропивницького району облаштували хутір-садибу "Чорних запорожців" (рис. 2.2), власником якої є Дмитро Смеляк. Тут відвідувачі можуть оглянути пасіку з бджолами-характерниками, послухати

гру на бандурі, та побачити побутові речі початку ХХ століття, які були розповсюджені в той час.

Смельняк придбав садибу три роки тому і відтоді активно працював над її відновленням, намагаючись створити атмосферу, подібну до тієї, що панувала у 1920-х роках. Він зауважив, що саме 102 роки тому в цьому селі три дні перебував кінний дивізіон 2-го Запорізького полку армії Української народної республіки, відомий як "Чорні запорожці".

За словами Дмитра Смельняка, історичні документи свідчать, що "Чорні запорожці" зупинялися на хуторі, де знаходилася пасіка. Оскільки його дід був пасічником, він вирішив також відновити цю пасіку. Весь зібраний мед передається військовим. У садибі можна знайти три кімнати, де представлені речі та меблі з початку ХХ століття. У скрині з часів "Чорних запорожців" зберігаються вишиті речі. Також, у садибі відновили старовинну піч і планують випікати у ній хліб. Дмитро Смельняк розповів, що екскурсії для дітей, військовослужбовців та їх родин проводяться на хуторі безкоштовно.

Рис. 2.2 – Хутір-садиба "Чорних запорожців" [32]

Еко-садиба зеленого туризму "Мальва Озерна"

Еко-садиба зеленого туризму "Мальва Озерна" (рис. 2.3) запрошує відпочити в екологічно чистих та просторих помешканнях, які є світлими, теплими і затишними, нагадуючи домівку. Відвідувачів приємно здивує

вишуканий інтер'єр у народному стилі, що поєднується з сучасним комфортом.

Особливістю еко-комплексу є використання натуральних матеріалів для оздоблення, таких як дерево, глина, вапно та інші. Тут відновили антикварні меблі та зберегли старовинні предмети, такі як піч, лежанка та груба. Етнографічний міні-музей старовинних предметів, вишиванки та вироби народних майстрів створюють особливу атмосферу.

Тут немає шпалер, кондиціонерів, пластику та інших штучних матеріалів. Здоровий сон, органічне харчування та відключення від зовнішнього світу нададуть енергії на цілий рік. Відпочинок біля води на великій території, в природній тиші та спокої, подалі від міського шуму, зробить відпочинок незабутнім.

В садибі пропонують сервіс "whole service for you only".

Розташована в тихому та зеленому оазісі між ставком з великими деревами та природнім пагорбом, на якому розкинувся яблуневий сад, "Мальва Озерна" створена для відпочинку в колі друзів до 12 осіб або для сімейного відпочинку.

Сервіс, включений у вартість, включає:

- Постіль та набір рушників (3 шт.);
- Заміна постільної білизни один раз на 7 днів;
- Заміна рушників (комплект 3 шт.) один раз на 5 днів або за потреби;
- Прибирання кімнат та території для тривалої оренди садиби;
- Наявність чайника, посуду, фена, праски, сушки для взуття, прасувальної дошки;
- Дитяче ліжечко та стільчик для малюків;
- Використання мангалу;
- Вудочки для риболовлі для початківців;
- Місця для відпочинку на території садиби;
- Міні-бібліотеку;

- Набір для ігор, такий як волейбольний м'яч, ракетки для бадмінтону, настільні ігри та інші;
- Аптечку з ліками першої необхідності;
- Підбір та організацію маршрутів для відпочинку.

Додаткові послуги включають:

- "Вільна година для дорослих" - дитячий табір для дітей віком від 4 до 14 років, де професійний вихователь займається ними протягом певного часу щоденно;
- Транспортні послуги (легковий автомобіль, мікроавтобус на 8-18 місць);
- Трансфер до місця призначення;
- Прання та прасування;
- Замовлення та закупка продуктів.

Рис. 2.3 – Еко-садиба зеленого туризму "Мальва Озерна" [33]

До додаткових послуг входять:

- етнофотосесія Берегиня
- пішохідні та вело прогулянки;
- Можливості для відпочинку на березі річки Рось включають:
- Купання;
- Усамітнення та споглядання природи;

- Художні нариси та фотосесії на свіжому повітрі;
- Заняття на відкритому повітрі;
- Проведення пізнавальних, кулінарних та етнографічних екскурсій вихідного дня.

Зимові розваги:

- ковзани;
- санки;
- сніжки;
- волейбол на снігу;
- брумбол;
- створення фігур і лабіринтів у снігу;
- лижі.

Дитячі еко-канікули в етно-садибі "Мальва Озерна" - це час, що наповнений радістю, приємними спогадами та смаковими насолодами.

В садибі пропонують ековідпочинок для дітей 7 -11 років.

Під час відпочинку є можливість:

- відвідувати музеї;
- насолоджуватися купально-сонячними процедурами на річці Рось;
- брати участь у естафетах та спортивних іграх;
- смажити сало на костру, варити куліш, готувати інші страви;
- творчо майструвати: будувати шпаківні, запускати літаючих зміїв, виготовляти атрибути для відпочинку з природних матеріалів;
- виготовляти обереги для своєї сім'ї;
- збирати гриби, ловити рибу власноруч зробленими вудочками;
- грати у настільні ігри, малювати;
- дивитися кіно під відкритим небом та вивчати мистецтво театру тіней;
- проводити час без комп'ютерів, планшетів та телефонів.

Садиба «Хата Отамана»

В готельно-ресторанному та музейно-етнографічному комплексі "Дикий Хутір", розташованому поруч з віковим дубом Максима Залізняка в центрі Холодного Яру, є невеликий будинок. Його інтер'єр відтворює стиль української сільської хати. У двох кімнатах може розміститися до п'яти осіб. В них є комфортабельні меблі та деяка побутова техніка. Приміщення опалюється піччю. У будинку також є сучасний санвузол з душовою кабінкою. На території комплексу розташований ресторан з українською кухнею, а також лазня у вигляді чана на травах (рис. 2.4).

Рис. 2.4 – Садиба «Хата Отамана» [34]

Серед послуг що надаються:

- Проживання
- Харчування
- Баня
- Продаж фермерських продуктів
- Експерсії збір грибів та ягід
- Паркова
- Wi-fi

2.3 Підходи до підвищення кількісних та якісних показників послуг

Приєм туристів є критично важливим для мешканців Черкащини, оскільки це становить значне джерело доходу та можливість зайнятості. Експерти у галузі туризму визначають наступні економічні наслідки успішного розвитку сільського туризму в Черкаській області:

- створення нових робочих місць та збереження наявних;
- розширення сфери економіки в селах (наприклад, виникнення нових підприємств, які можуть бути прибутковими, таких як кафе або клуби);
- забезпечення додаткового доходу власників сільських господарств, навіть якщо вони приймають туристів лише частково, а решту часу займаються традиційними сільськогосподарськими справами;
- економічна стабільність та відродження для малих сіл та поселень, які зазвичай мають великий ризик зникнення через низьку чисельність населення та відсутність економічних можливостей;
- розвиток народних ремесел, які привертають туристів та можуть стати джерелом значного доходу. Наприклад, важливими стають ремесла, такі як кераміка, плетіння з лози, ткацтво, гончарство та вишивка. Часто туристи готові платити за навчання ремеслу, а не за готові вироби, що дозволяє селянам отримувати більше прибутку;
- економічне зайняття жінок, що є дуже важливим у сільських районах, де часто жінки мають обмежені можливості знайти роботу. У випадку прийому туристів, жінки можуть грати ключову роль і отримувати додатковий дохід, покращуючи своє становище в сім'ї та активно беручи участь у місцевому розвитку;
- запровадження нових ідей та ініціатив, впровадження інновацій. Також важливим є залучення інвестицій у сільські райони [35-44].

Методи поліпшення якісних та кількісних показників послуг можуть включати наступні пункти:

1. Оцінка задоволеності клієнтів: здійснення анкетування, відгуки та зворотний зв'язок, щоб зрозуміти потреби та очікування клієнтів.

2. Постійне навчання та розвиток персоналу: забезпечення персоналу знаннями та навичками, необхідними для надання високоякісних послуг, в тому числі тренінги та семінари.
3. Впровадження технологій: використання сучасних технологій та програмного забезпечення для автоматизації процесів, підвищення продуктивності та зручності для клієнтів.
4. Постійне вдосконалення процесів: аналіз ефективності та ефективне вдосконалення робочих процесів, щоб забезпечити максимальну продуктивність та задоволення клієнтів.
5. Управління ризиками та якістю: впровадження систем управління якістю, що допомагають виявляти та виправляти недоліки в наданні послуг та уникати ризиків.
6. Збільшення асортименту послуг: розширення спектру послуг або вдосконалення існуючих, щоб задовольнити різноманітні потреби клієнтів і збільшити їх задоволеність.
7. Маркетинг та просування: ефективна реклама та просування послуг, залучення нових клієнтів та утримання існуючих за допомогою маркетингових стратегій.

Висновки до 2 розділу

Огляд локацій сільського зеленого туризму в Черкаській області показав, що регіон має значний потенціал для розвитку цього напрямку туризму. В області є багато мальовничих сіл, які можуть привабити туристів своєю природою, традиціями та культурними пам'ятками. Нажаль не всі садиби мають належне рекламне забезпечення в інтернет просторі, більшість із перелічених садиб немає власного сайту чи сторінок в соціальних мережах.

Аналіз асортименту послуг в локаціях сільського зеленого туризму Черкаської області вказує на наявність різноманітних сервісів для відпочиваючих. Це включає в себе проживання в селянських хатах, організацію екскурсій, кулінарні майстер-класи та інші види дозвілля.

Підходи до підвищення кількісних та якісних показників послуг в сільському зеленому туризмі Черкаської області включають в себе розвиток інфраструктури, підвищення кваліфікації персоналу, впровадження нових технологій та маркетингових стратегій. Додатковою увагу слід звернути на збереження та пропаганду культурно-історичної спадщини регіону, що також сприятиме підвищенню привабливості області для туристів.

РОЗДІЛ 3

Створення комплексного туристичного продукту для гостьового дому «Тарасові шляхи»

3.1 Опис існуючого сільського туристичного продукту гостьового дому «Тарасові шляхи»

Садиба «Тарасові шляхи», с. Моринці

Черкаська область, Звенигородський район, с. Моринці, вул. Молодіжна,
1.

Садиба «Тарасові шляхи» гостинно запрошує всіх шанувальників сільського туризму відпочити в селі Моринці Черкаської області, батьківщині Великого Кобзаря - Тараса Шевченка. Туристам надається можливість відвідати місця, де зростав маленький Тарас, прогулятися околицями села та відчутти справжнє сільське життя. Мальовнича природа, чисте повітря і цікаве дозвілля зроблять відпочинок у Моринцях неповторним та незабутнім.

Садиба зеленого туризму «Тарасові шляхи» - справжній оазис затишку та української гостинності. Розташована на тихій сільській вулиці, садиба зустрічає гостей доглянутою територією з ароматними, яскравими квітами та пишною зеленню саду. Навіть у спеку тут прохолодно і комфортно. В тіні дерев, гойдаючись у гамаку, можна забути про всі турботи. Для відпочинку на свіжому повітрі на подвір'ї є кілька альтанок, де можна зібратися з родиною чи друзями. Є стіл для настільного тенісу та спортивні тренажери. Діти можуть гратися на дитячому майданчику, кататися на гойдалці, плескатися в міні-басейні та спілкуватися з домашніми тваринами.

Для прийому гостей підготовлені чисті затишні кімнати з усіма зручностями та доступом до інтернету. Крім цього, гості можуть насолодитися домашньою кухнею. Дбайливі господарі садиби пригостять вас смачними стравами української кухні: борщем, пампушками, варениками та іншими наїдками. Меню складається з урахуванням індивідуальних

побажань гостей. Вранці можна посмакувати свіжим парним молоком (коров'ячим або козячим).

Відпочиваючи в садибі «Тарасові шляхи» в Моринцях, кожен гість знайде заняття до душі. Для бажаючих організуються екскурсії Тарасовими шляхами - селами Моринці, Будище, Шевченкове, де пройшло дитинство Кобзаря. Гостям також пропонуються піші, кінні та велосипедні прогулянки, збирання грибів та ягід, купання в ставку, а взимку - розваги на лижах і санках. В садибі «Тарасові шляхи» проводяться уроки петриківського розпису з професійною майстринею, майстер-класи з розпису пряників, гончарної справи та різьби по дереву. Крім того, доступні послуги професійного масажу.

Садиба «Тарасові шляхи» (рис. 3.1, 3.2) в Моринцях пропонує затишні кімнати з усіма зручностями для проживання. 2-4-місні номери оснащені необхідними меблями, телевізором, санвузлом з душем та доступом до інтернету (рис. 3.3, 3.4).

Рис. 3.1 – Садиба «Тарасові шляхи», Моринці

Рис. 3.2 – Місце для відпочинку, садиба «Тарасові шляхи», Моринці

Рис. 3.3 – Їдальня, садиба «Тарасові шляхи», Моринці

Рис. 3.4 - Садиба «Тарасові шляхи», Моринці, номерний фонд

В садибі надається повноцінне харчування, яке включене у вартість проживання. Гостей потішать смачні страви домашньої кухні, такі як борщ, вареники, пампушки та інші. Меню складається з урахуванням побажань гостей. Вранці можна насолодитися свіжим парним молоком (коров'ячим або козячим).

Водопостачання: цілодобове постачання холодної та гарячої води.

Опалення: автономне опалення.

Послуги:

- Професійний масаж.
- Вивчення петриківського розпису з професійною майстринею (рис. 3.5).

- Майстер-клас з розпису пряників.
- Майстер-класи з гончарної справи та різьби по дереву.

Рис. 3.5 – Майстер-класи, що проводяться в садиба «Тарасові шляхи»,
Моринці

Інфраструктура садиби складається з наступних пунктів (рис. 3.6):

- дитячий майданчик, гойдалка, міні-басейн;
- літня тераса;
- альтанки;
- парковка.

Активний відпочинок та розваги (рис. 3.7):

- екскурсії Тарасовими шляхами (села Моринці, Шевченкове, Будище);
- кінні (верхи та на возі) й піші прогулянки околицями села;
- велосипедні прогулянки;
- збирання грибів та ягід;
- купання в ставках;
- зимові розваги: лижі та санки;
- спортивні тренажери;
- настільний теніс.

Рис. 3.6 – Інфраструктура садиби «Тарасові шляхи», Моринці

Рис. 3.7 – Види розваг в садибі «Тарасові шляхи», Моринці

Садиба «Тарасові шляхи» приймає гостей протягом усього року.
Тут надають послуги з апітерапії.

Спеціалізований будинок для апітерапії застосовує продукти бджільництва для поліпшення здоров'я. Вдихання повітря, просоченого речовинами, що виділяють бджоли, сприяє активізації роботи дихальних шляхів, серцево-судинної системи та шлунково-кишкового тракту. Такий метод може зміцнити нервову систему, підвищити імунітет та поліпшити загальний стан організму. Наприклад, в Японії, де спостерігається один з найвищих рівнів тривалості життя, повітря з вулика продається як засіб для лікування бронхіальної астми, бронхітів та інших захворювань дихальних шляхів [45].

Адреса та контакти: Садиба «Тарасові шляхи», Черкаська область, Звенигородський район, село Моринці, вул. Молодіжна, 1 (рис. 3.8).

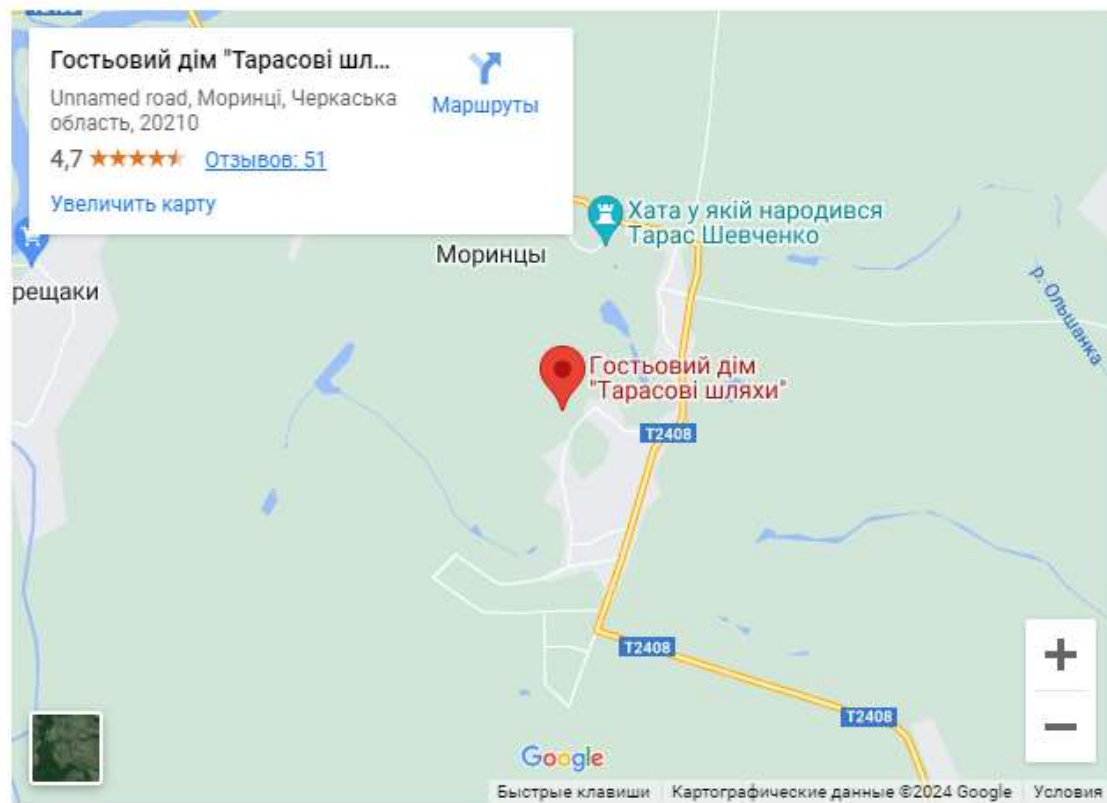

Рис. 3.8 – Садиба «Тарасові шляхи» на карті села Моринці

3.2 Пропозиції розширення асортименту послуг, їх переваг та привабливості для туристів

Розробимо пропозиції по розширенню асортименту послуг для Садиба «Тарасові шляхи» на карті села Моринці, вкажемо їх переваги та привабливості для туристів:

1. Організація тематичних фестивалів та святкових заходів:

а саме – фестиваль меду та продуктів бджільництва

- переваги: залучення туристів з різних регіонів, підвищення популярності садиби;

- привабливість: можливість долучитися до унікальних культурних та етнографічних подій.

2. Організація кулінарних майстер-класів з приготування традиційних українських страв:

- переваги: розширення спектру послуг, підвищення інтересу до української кухні.

- привабливість: відвідувачі зможуть навчитися готувати автентичні страви та відвезти з собою частинку української культури.

3. Організація йога-ретритів та оздоровчих програм:

- переваги: залучення нової аудиторії, яка цікавиться здоровим способом життя.

- привабливість: можливість відпочити від міської метушні, оздоровитися та відновити сили в екологічно чистому середовищі.

4. Введення прокату спортивного інвентарю:

- переваги: розширення можливостей для активного відпочинку.

- привабливість: зручність для туристів, які не мають власного інвентарю, але бажають займатися спортом під час відпочинку.

5. Розвиток екскурсійних маршрутів з професійними гідями:

- переваги: підвищення освітнього та культурного рівня відвідувачів.

- привабливість: можливість дізнатися більше про історію, культуру та природу регіону.

6. Організація вечорів української культури:

- переваги: залучення гостей, які цікавляться українськими традиціями.
- привабливість: відвідувачі зможуть насолодитися народною музикою, танцями та піснями.

7. Організація фотосесій та художніх пленерів:

- переваги: приваблення фотографів та художників.
- привабливість: мальовничі краєвиди та автентичні елементи декору стануть чудовими локаціями для творчості.

Розширення асортименту послуг допоможе залучити більше туристів, задовольнити різні потреби відвідувачів та підвищити загальну привабливість садиби «Тарасові шляхи».

3.3 Розрахунок вартості комплексного туристичного продукту

Розрахунок вартості комплексного туристичного продукту включає в себе аналіз витрат на організацію та проведення нових заходів, закупівлю необхідного обладнання, оплату праці залучених спеціалістів та маркетингові витрати.

Для розрахунку калькуляції витрат на організацію фестивалю меду необхідно врахувати кілька основних компонентів: оренда місця, обладнання та інфраструктура, реклама та маркетинг, оплата працівників та волонтерів, розважальні заходи, харчування та напої, адміністративні витрати та непередбачені витрати. Проаналізуємо калькуляцію для організації одноденного фестивалю меду (табл. 3.1).

1. Оренда місця

- оренда приміщення/майданчику: 5,000 грн

2. Обладнання та інфраструктура

- сцена та звукова апаратура: 10,000 грн
- намет, стільці та столи: 5,000 грн
- оренда генератора: 3,000 грн
- декорації та оформлення: 2,000 грн

3. Реклама та маркетинг

- рекламна кампанія (онлайн, офлайн): 5,000 грн
- друк рекламних матеріалів (афіші, буклети): 3,000 грн

4. Оплата працівників та волонтерів

- організатори та координатори: 6,000 грн
- волонтери (подарунки, харчування): 2,000 грн

5. Розважальні заходи

- музиканти/виконавці: 8,000 грн
- майстер-класи та конкурси: 5,000 грн
- призи та подарунки для учасників: 3,000 грн

6. Харчування та напої

- закупівля меду та продукції з меду для дегустації: 5,000 грн
- харчування для учасників та гостей: 7,000 грн

7. Адміністративні витрати

- ліцензії та дозволи: 2,000 грн
- страхування: 3,000 грн

8. Непередбачені витрати

- Резервний фонд: 5,000 грн

Таблиця 3.1

Загальна калькуляція витрат організацію фестивалю меду

Категорія	Витрати, грн
Оренда місця	5000
Обладнання та інфраструктура	20000
Реклама та маркетинг	8000
Оплата працівників та волонтерів	8000
Розважальні заходи	16000
Харчування та напої	12000
Адміністративні витрати	5000
Непередбачені витрати	5000
Загальна сума	79000

Загальні витрати на організацію одноденного фестивалю меду становлять 79,000 грн. Ця сума включає всі основні витрати, необхідні для

забезпечення успішного проведення заходу. Для покриття витрат і отримання прибутку необхідно розрахувати вартість участі для відвідувачів та заручитись підтримкою Гільдії медоварів України, органів місцевого самоврядування, спонсорів.

Для розрахунку калькуляції витрат на організацію кулінарних майстер-класів з приготування традиційних українських страв в сільській садибі необхідно врахувати кілька основних компонентів: оренда приміщення, закупівля продуктів, оплата кухарів та інструкторів, обладнання та посуд, реклама та маркетинг, адміністративні витрати та непередбачені витрати.

Проаналізуємо калькуляцію для організації одноденного майстер-класу (табл. 3.2).

1. Обладнання та посуд

- оренда або закупівля необхідного обладнання: 3,000 грн

- посуд та кухонні прилади: 2,000 грн

2. Реклама та маркетинг

- рекламна кампанія (онлайн, офлайн): 3,000 грн

- друк рекламних матеріалів (афіші, буклети): 1,000 грн

3. Адміністративні витрати

- організаційні витрати (координація, логістика): 1,000 грн

4. Непередбачені витрати

- резервний фонд: 2,000 грн

Таблиця 3.2

Загальна калькуляція витрат на організацію кулінарних майстер-класів

Категорія	Витрати, грн
Закупівля продуктів	3000
Обладнання та посуд	5000
Реклама та маркетинг	4000
Адміністративні витрати	1000
Непередбачені витрати	2000
Загальна сума	15000

Загальні витрати на організацію одноденного кулінарного майстер-класу з приготування традиційних українських страв в сільській садибі становлять 15,000 грн. Ця сума включає всі основні витрати, необхідні для проведення заходу. Для покриття витрат і отримання прибутку необхідно розрахувати вартість участі для кожного учасника та розглянути можливості залучення спонсорів і партнерів.

Для розрахунку калькуляції витрат на організацію послуги йога-ретриту необхідно врахувати кілька основних компонентів: місце проведення, обладнання, оплата інструкторів, харчування, проживання, реклама та адміністративні витрати. Проаналізуємо калькуляцію для організації триденного йога-ретриту (табл. 3.3).

1. Обладнання

- йога-матраци (20 штук): $500 \text{ грн/шт} * 20 = 10,000 \text{ грн}$
- інше обладнання (блоки, ремені, ковдри): 5,000 грн

2. Оплата інструкторів

- гонорар йога-інструктора: $2,000 \text{ грн/день} * 3 \text{ дні} = 6,000 \text{ грн}$
- запрошений інструктор (спеціальні сесії): $3,000 \text{ грн/день} * 3 \text{ дні} = 9,000 \text{ грн}$

3. Харчування

- сніданок, обід, вечеря (20 осіб): $300 \text{ грн/особа/день} * 3 \text{ дні} * 20 \text{ осіб} = 18,000 \text{ грн}$
- перекуси та напої: 5,000 грн

4. Проживання

- проживання для учасників (20 осіб): $500 \text{ грн/особа/день} * 3 \text{ дні} * 20 \text{ осіб} = 30,000 \text{ грн}$
- проживання для інструкторів (2 інструктори): $500 \text{ грн/особа/день} * 3 \text{ дні} * 2 \text{ особи} = 3,000 \text{ грн}$

5. Реклама та маркетинг

- рекламна кампанія (онлайн, офлайн): 5,000 грн
- друк рекламних матеріалів (афіші, буклети): 2,000 грн

6. Адміністративні витрати

- організаційні витрати (координація, логістика): 3,000 грн
- непередбачені витрати: 5,000 грн

Таблиця 3.3

Загальна калькуляція витрат на організацію 3 денного йога-ретриту

Категорія	Витрати, грн
Обладнання	15000
Оплата інструкторів	15000
Харчування	23000
Проживання	33000
Реклама та маркетинг	7000
Адміністративні витрати	8000
Загальна сума	101000

Загальні витрати на організацію триденного йога-ретриту становлять 101,000 грн. Ця сума включає всі основні витрати, необхідні для забезпечення комфортного та ефективного проведення заходу. Для покриття витрат і отримання прибутку необхідно розрахувати вартість участі для кожного учасника, з урахуванням бажаного прибутку та можливих знижок.

Для розрахунку калькуляції витрат на введення прокату спортивного інвентарю в сільській садибі необхідно врахувати кілька основних компонентів: закупівля інвентарю, обладнання для зберігання та обслуговування інвентарю, оплата працівників, реклама та маркетинг, адміністративні витрати та непередбачені витрати. Проаналізуємо приклад калькуляції для запуску цієї послуги (табл. 3.4).

1. Закупівля спортивного інвентарю

Припустимо, ми закупаємо інвентар для таких видів активностей: велосипеди, каяки, набори для бадмінтону, футбольні м'ячі та тенісні ракетки.

- велосипеди (10 штук): $5,000 \text{ грн/шт} * 10 = 50,000 \text{ грн}$
- каяки (5 штук): $10,000 \text{ грн/шт} * 5 = 50,000 \text{ грн}$
- набори для бадмінтону (10 комплектів): $500 \text{ грн/комплект} * 10 = 5,000 \text{ грн}$
- футбольні м'ячі (10 штук): $300 \text{ грн/шт} * 10 = 3,000 \text{ грн}$

- тенісні ракетки та м'ячі (10 комплектів): $1,000 \text{ грн/комплект} * 10 = 10,000$ грн

2. Обладнання для зберігання та обслуговування

- стелажі та стійки для зберігання: 10,000 грн

- ремонтні комплекти та обслуговування: 5,000 грн

3. Оплата працівників

- зарплата працівника прокату (1 особа, 3 місяці): $10,000 \text{ грн/місяць} * 3 \text{ місяці} = 30,000$ грн

- додатковий персонал у пікові періоди (2 особи на 2 місяці): $5,000 \text{ грн/місяць} * 2 \text{ особи} * 2 \text{ місяці} = 20,000$ грн

4. Реклама та маркетинг

- рекламна кампанія (онлайн, офлайн): 5,000 грн

- друк рекламних матеріалів (афіші, буклети): 2,000 грн

5. Адміністративні витрати

- ліцензії та дозволи: 3,000 грн

- організаційні витрати (координація, логістика): 2,000 грн

6. непередбачені витрати

- резервний фонд: 5,000 грн

Таблиця 3.4

Загальна калькуляція витрат на введення прокату спортивного інвентарю в сільській садибі

Категорія	Витрати, грн
Закупівля спортивного інвентарю	118000
Обладнання для зберігання	15000
Оплата працівників	0000
Реклама та маркетинг	7000
Адміністративні витрати	5000
Непередбачені витрати	5000
Загальна сума	200000

Загальні витрати на введення прокату спортивного інвентарю в сільській садибі становлять 200,000 грн. Ця сума включає всі основні

витрати, необхідні для запуску та підтримки цієї послуги. Для покриття витрат і отримання прибутку необхідно розрахувати вартість оренди інвентарю для клієнтів, розглянути можливості залучення спонсорів і партнерів чи оформити кредитування в банку, адже це довгострокова інвестиція, яка окупиться.

Для розрахунку калькуляції витрат на розвиток екскурсійних маршрутів з професійними гідомі із сільської садиби по визначним місцям, необхідно врахувати кілька основних компонентів: оплата праці гідів, транспортні витрати, реклама та маркетинг, адміністративні витрати, витрати на підготовку та маркування маршрутів, а також непередбачені витрати. Проаналізуємо калькуляцію для запуску цієї послуги (табл. 3.5).

1. Оплата праці гідів

- гонорар професійного гідомі: 1,500 грн/день

- кількість гідів: 2 гідомі

- дні роботи на місяць: 10 днів

гонорар гідів за місяць: $1,500 \text{ грн/день} * 10 \text{ днів} * 2 \text{ гідомі} = 30,000 \text{ грн}$

2. Транспортні витрати

- оренда мікроавтобуса (якщо необхідно): 3,000 грн/день

- паливо: 500 грн/день

- дні використання на місяць: 10 днів

Транспортні витрати за місяць: $(3,000 \text{ грн} + 500 \text{ грн}) * 10 \text{ днів} = 35,000 \text{ грн}$

3. Реклама та маркетинг

- рекламна кампанія (онлайн, офлайн): 10,000 грн

- друк рекламних матеріалів (афіші, буклети): 3,000 грн

4. Адміністративні витрати

- ліцензії та дозволи: 3,000 грн

- організаційні витрати (координація, логістика): 2,000 грн

5. Підготовка та маркування маршрутів

- розробка та друк карт маршрутів: 5,000 грн

- маркування маршрутів (знаки, інформаційні стенди): 7,000 грн

6. Непередбачені витрати

- резервний фонд: 5,000 грн

Таблиця 3.5

Загальна калькуляція витрат на розвиток екскурсійних маршрутів з професійними гідями із сільської садиби по визначним місцям

Категорія	Витрати, грн
Оплата праці гідів	30000
Транспортні витрати	35000
Реклама та маркетинг	13000
Адміністративні витрати	5000
Підготовка та маркування маршрутів	12000
Непередбачені витрати	5000
Загальна сума	100000

Загальні витрати на розвиток екскурсійних маршрутів з професійними гідями із сільської садиби по визначним місцям становлять 100,000 грн. Ця сума включає всі основні витрати, необхідні для організації та підтримки екскурсій. Для покриття витрат і отримання прибутку необхідно розрахувати вартість участі для кожного туриста, а також розглянути можливості залучення спонсорів і партнерів.

Для розрахунку калькуляції витрат на організацію вечорів української культури в сільській садибі необхідно врахувати кілька основних компонентів: оплата виконавців та інструкторів, обладнання та декорації, харчування та напої, реклама та маркетинг, адміністративні витрати та непередбачені витрати. Проаналізуємо калькуляцію для організації одного вечора (табл. 3.6).

1. Оплата виконавців та інструкторів

- оплата музикантів/виконавців (3 групи): 7,000 грн/група = 21,000 грн

- оплата інструкторів для майстер-класів (2 інструктора): 3,000 грн/інструктор = 6,000 грн

2. Обладнання та декорації

- оренда звукової апаратури: 5,000 грн

- декорації та оформлення: 3,000 грн

3. Харчування та напої

- закуски та напої для гостей: 10,000 грн

4. Реклама та маркетинг

- рекламна кампанія (онлайн, офлайн): 5,000 грн

- друк рекламних матеріалів (афіші, буклети): 2,000 грн

5. Адміністративні витрати

- ліцензії та дозволи: 2,000 грн

- організаційні витрати (координація, логістика): 3,000 грн

6. Непередбачені витрати

- резервний фонд: 3,000 грн

Таблиця 3.6

Загальна калькуляція витрат на організацію вечорів української культури в сільській садибі

Категорія	Витрати, грн
Оплата виконавців та інструкторів	27000
Обладнання та декорації	8000
Харчування та напої	10000
Реклама та маркетинг	7000
Адміністративні витрати	5000
Непередбачені витрати	3000
Загальна сума	60000

Загальні витрати на організацію одного вечора української культури в сільській садибі становлять 60,000 грн. Ця сума включає всі основні витрати, необхідні для забезпечення успішного проведення заходу. Для покриття витрат і отримання прибутку необхідно розрахувати вартість квитків для відвідувачів та розглянути можливості залучення спонсорів і партнерів.

Для розрахунку калькуляції витрат на організацію фотосесій та художніх пленерів в сільській садибі необхідно врахувати кілька основних компонентів: оренда приміщень і території, оплата професійних фотографів та художників, матеріали та обладнання, харчування та напої, реклама та

маркетинг, адміністративні витрати та непередбачені витрати. Проаналізуємо калькуляцію для організації одного дводенного заходу (табл. 3.7).

1. Оренда приміщень і території

- оренда садиби та території для фотосесій і пленерів: 5,000 грн за два дні

2. Оплата професійних фотографів та художників

- гонорар фотографів (2 фотографи): 4,000 грн/фотограф за два дні = 8,000 грн

- гонорар художників/інструкторів (2 художники): 3,000 грн/художник за два дні = 6,000 грн

3. Матеріали та обладнання

- Закупівля матеріалів для художніх пленерів (фарби, полотна, пензлі): 10,000 грн

- оренда фотообладнання (освітлення, рефлектори): 5,000 грн

4. Харчування та напої

- харчування для учасників (2 дні): 200 грн/день/учасник * 20 учасників * 2 дні = 8,000 грн

5. Реклама та маркетинг

- рекламна кампанія (онлайн, офлайн): 4,000 грн

- друк рекламних матеріалів (афіші, буклети): 2,000 грн

6. Адміністративні витрати

- ліцензії та дозволи: 2,000 грн

- організаційні витрати (координація, логістика): 3,000 грн

7. Непередбачені витрати

- резервний фонд: 3,000 грн

Загальні витрати на організацію дводенних фотосесій та художніх пленерів в сільській садибі становлять 56000 грн. Ця сума включає всі основні витрати, необхідні для забезпечення успішного проведення заходу. Для покриття витрат і отримання прибутку необхідно розрахувати вартість участі для кожного учасника та розглянути можливості залучення спонсорів і партнерів.

Таблиця 3.7

Загальна калькуляція витрат на організацію фотосесій та художніх пленерів в сільській садибі

Категорія	Витрати, грн
Оренда приміщень і території	5000
Оплата професійних фотографів та художників	14000
Матеріали та обладнання	15000
Харчування та напої	8000
Реклама та маркетинг	6000
Адміністративні витрати	5000
Непередбачені витрати	3000
Загальна сума	56000

Розрахуємо суму загальних витрат на введення додаткових послуг:

$$79000+15000+101000+200000+100000+60000+56000 = 611000 \text{ грн}$$

Варто зазначити, що запропоновані послуги будуть користуватись попитом, є постійно діючими і окуплять витрати на їх організацію.

Реалізацію даного проекту можливо здійснити за рахунок залучення спонсорів, грантових коштів на розвиток сільського зеленого туризму, підтримки обласних територіальних громад та коштів від кредитування банку.

Висновки до 3 розділу

На основі аналізу, проведеного у цьому підрозділі, можна зробити висновок, що гостьовий дім «Тарасові шляхи» вже пропонує широкий спектр туристичних послуг, зокрема проживання у затишних кімнатах з усіма зручностями, домашню кухню з традиційними українськими стравами, екскурсії історичними місцями, активні розваги на природі, майстер-класи та багато іншого. Відвідувачі мають змогу насолодитися спокійним сільським життям, милуватися мальовничими краєвидами, займатися різноманітними видами активного відпочинку та долучатися до культурних заходів.

Запропоновані пропозиції з розширення асортименту послуг включають організацію тематичних фестивалів, кулінарних майстер-класів,

йога-ретритів, прокат спортивного інвентарю, екскурсійні маршрути з професійними гідами, арт-терапію, дитячі табори, вечори української культури, екологічні акції та фотосесії. Ці нові послуги сприятимуть збільшенню привабливості гостьового дому для різних категорій туристів, підвищать інтерес до культурних та природних цінностей регіону, а також забезпечать додаткові джерела доходу.

Розрахунок вартості комплексного туристичного продукту включає в себе аналіз витрат на організацію та проведення нових заходів, закупівлю необхідного обладнання, оплату праці залучених спеціалістів та маркетингові витрати. Попередні оцінки показують, що впровадження нових послуг потребуватиме початкових інвестицій, однак за умови правильної організації та активної рекламної кампанії, ці витрати швидко окупляться за рахунок збільшення кількості відвідувачів та підвищення рівня задоволеності гостей. Комплексний підхід до розвитку туристичного продукту дозволить забезпечити стабільний ріст доходів та сприяти сталому розвитку гостьового дому «Тарасові шляхи».

Розширення асортименту послуг гостьового дому «Тарасові шляхи» є перспективним напрямком розвитку, який допоможе залучити нових туристів, підвищити рівень задоволеності відвідувачів та зміцнити позиції на ринку сільського зеленого туризму. Інвестиції у нові послуги та заходи не тільки збільшать привабливість гостьового дому, але й сприятимуть збереженню та популяризації української культури та традицій.

ВИСНОВКИ

1. В ході досліджень виявлено, що сфера туристичних послуг у сільському зеленому туризмі є динамічною галуззю, що розвивається, яка відкриває широкі можливості для розвитку сільських територій та покращення життя місцевого населення.

2. Сутність туристичної послуги полягає в задоволенні потреб туристів під час подорожей та відпочинку. Організація послуг у локаціях сільського зеленого туризму має свої особливості, зокрема врахування автентичності та екологічності, а також важливість взаємодії з місцевими громадами.

3. Аналіз ринку туристичних послуг сільського зеленого туризму в світі показує зростання популярності цієї форми відпочинку та постійний попит на нові екскурсійні маршрути та унікальні враження.

4. Характеристика потенціалу сільського зеленого туризму в Черкаській області відображає багатообразність та унікальність локацій, які мають значний потенціал для розвитку туризму.

5. Аналіз асортименту послуг у локаціях сільського зеленого туризму Черкащини показує різноманітність пропозицій та необхідність подальшого розвитку і диверсифікації.

6. Підходи до підвищення кількісних та якісних показників послуг включають в себе активну рекламу, співпрацю з місцевими виробниками та розробку тематичних екскурсій та майстер-класів.

7. В роботі запропоновано і представлено комплекс послуг. Створення комплексного туристичного продукту для гостьового дому "Тарасові шляхи" є перспективним напрямом розвитку сільського зеленого туризму в Черкаській області.

8. Опис існуючого туристичного продукту дозволяє зрозуміти його переваги та недоліки, а пропозиції щодо розширення асортименту послуг

вказують на потенціал для привертання нових туристів та задоволення їхніх потреб.

9. Розрахунок вартості комплексного туристичного продукту важливий для забезпечення конкурентоспроможності та визначення оптимальної цінової політики. Вартість комплексного туристичного продукту становить 611000 грн.

10. Реалізацію даного проекту можливо здійснити за рахунок залучення спонсорів, грантових коштів на розвиток сільського зеленого туризму, підтримки обласних територіальних громад та коштів від кредитування банку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пуцейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва // Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 344 с.
2. Коросташивець Ю. Спільні та відмінні риси понять «туристична послуга» та «туристичний продукт» за законодавством України та інших держав /Ю. Коросташивець // Підприємництво, господарство, право. – К, 2010, № № 7. – С. 105–108.
- 3.. Договір на туристичне обслуговування. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.akkord-tour.com.ua/index.php/id/689//>.
4. Гудима М. М. Визначення предмету договору про надання туристичних послуг./ М. М. Гудима. – Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України : збірник наукових статей. Івано-Франківськ. – 2010. – № 22 – С. 94–97.
5. Рутинський М.Й., Зінько Ю.В. Сільський туризм: навч. посіб. К.: Знання, 2006, 271 с.
6. Гловацька В.В. Сільський зелений туризм: сутність, функції, основні організації (Про розвиток зеленого туризму (СЗТ) в Україні) // Економіка АПК. 2006. №10. С.148-155.
7. Мельниченко С.В., Михайличенко Г.І. Розвиток сільського туризму як джерела отримання додаткових доходів особистих селянських господарств в Україні // Бар'єри та можливості розвитку малого та середнього бізнесу в Україні: Матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 14-15 лютого 2005 р.). К.: РВПС України НАН України, 2005. С.250-251.
8. Заставецький Т.Б. Туризм як одна з пріоритетних галузей розвитку депресивного аграрного регіону // Туризм сільський зелений. 2007. №6. С.15-19.
9. Кифяк В.Ф. Організація туризму: Навч. посібник / В.Ф. Кифяк. Чернівці, 2008. 344 с.

10. Рутинський М.Й. Сільський туризм: Навч. посібник / М.Й. Рутинський, Ю.В. Зінько. Київ: Знання, 2006. 271 с.
11. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: Навч. посібник / Є.В. Панкова. Київ: «Альтерпрес», 2003. 347 с.
12. Товт М. Правове регулювання та стандарти сільського туризму. Досвід окремих країн, проблеми законодавства України // Відпочинок в українському селі. Порадник організатору відпочинку та власнику садиби. 2003. Вип.5. Туризм сільський зелений. №1. С.9-15.
13. Butler R.W. Tourism and Recreation in Rural Areas. N.-Y.: John Wiley&Sons, Inc, 1998. 261 p.
14. Goeldner Charles R., Ritchie J.R. Brent. Tourism: Principles, Practices, Philosophies. 9th ed. N.-Y.: John Wiley&Sons, Inc, 2002. 624 p.
15. Європейський досвід організації сільського зеленого туризму. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.visitbritaindirect.com/en-hk>.
16. Best Cottages in France | Largest Selection, Best Prices. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.gites-de-france.com/gites/uk/rural_gites.
17. Аналіз європейського досвіду організації сільського зеленого туризму та його категоризації. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.radabg.com/url/agriturist.i/>.
18. Товт М. Правове регулювання та стандарти сільського туризму. Досвід окремих країн, проблеми законодавства України // Відпочинок в українському селі. Порадник організатору відпочинку та власнику садиби. 2003. Вип.5. Туризм сільський зелений. №1. С.9-15.
19. Васильєв, В. П. (2009). Світовий досвід організації сільського туризму: метод. рек./ Горішевський П. А., Зінько Ю. В., Рутинський М. Й. Одеса, 56 с.
20. Кудла, Н. Є. (2015). Сільський туризм: основи підприємництва та гостинності. Київ: ЦУЛ, 2152 с.

21. Парфіненко, А. Ю. (2013). Особливості формування та реалізації туристичної політики держави: міжнародний, національний, регіональний досвід: монографія / кол. авт., за ред. А. Ю. Парфіненка. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 280 с.
22. Пилипенко, Г. М., Прушківська, Е. В., Кусакова, Ю. О. Компаративний аналіз розвитку зеленого туризму Україні та світі. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2016/3/EV20163_145-153.pdf
23. Посохов, І. С. (2015). Історія розвитку туризму у Німеччині: досвід для України. Гілея: науковий вісник, 99, с. 56–60.
24. Пугач, Н. А. (2014). Інформаційно-консультаційне забезпечення розвитку сільського туризму. Економіка АПК, 9, с. 62–68.
25. Рутинський, М. Й., Зінько, Ю. В. (2006). Сільський туризм. Київ: Знання, 271 с.
26. Рутинський, М. Й., Зінько, Ю. В. (2008). Зелений туризм. Київ: Знання, 271 с.
27. The Gulf Cooperation Council (GCC) Outbound Travel Market with Special Focus on Europe as a Tourism Destination: Всесвітня туристична організація (UNWTO) . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.e-unwto.org/doi/book/28.18111/978928442013110>. Travel and Tourism, Economic impact 2020, Germany, WTTC. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://wtcc.org/Portals/0/Documents/Press%20Releases/Germany%20looks%20set%20to%20lose%2038%20billion%20from%20missing%20tourists%20and%20visitors%20due%20to%20pandemic%20says%20WTTC.pdf?ver=2020-10-26-143856-42011>. Zahlen-Daten-Fakten 2020
29. Зелений туризм на Черкащині: від “Кобзареві колиски” до “Чарівної гончарні”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://provce.ck.ua/zelenyj-turyzm-na-cherkaschyni-vid-kobzarevoji-kolysky-do-charivnoji-honcharni/>

30. Черкащани роблять ставку на зелений туризм. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://dzvin.media/news/cherkashhani-roblyat-stavku-na-zeleniy-turizm/>
31. Садиба «Кобзарева колыска», Моринці . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ua.dorogovkaz.com/usadba_kobzareva_kolyska.php
32. На Кіровоградщині облаштували хутір-садибу "Чорних запорожців". – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://suspilne.media/kropyvnytskiy/318012-na-kirovogradsini-oblastovali-hutir-sadibu-cornih-zaporozciv/>
33. «Мальва озерна» - ідеальний ековідпочинок. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ecotourism.in.ua/>
34. Садиба «Хата Отамана» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zruchno.travel/ObjectEntity/ObjectEntity?lang=ua&idCrm=6dc29cb7-6278-48fc-828c-5914690cd418#>
35. Закон України про туризм. URL: https://tourlib.net/zakon/pro_turyzm.htm.
36. Особливості розвитку зеленого туризму в Україні (оглядова довідка за матеріалами преси). URL: <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/183838>.
37. Гетьман В.І. Екотуризм чи екологічний туризм: теорія і реальність // Рідна природа. 2002. №3. С.24-29.
38. Биркович В.І. Сільський зелений туризм - пріоритет розвитку туристичної галузі України // Стратегічні пріоритети. 2008. №1(6). С.138-143.
39. Писаревський І.М., Петрова Н.Б. Передумови аналізу рівня розвитку туристичної галузі регіонів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: http://www.confcontact.com/2008dec/4_pisarev.php.
40. Основні тенденції та перспективи розвитку вітчизняного туризму на рубежі ХХ-ХХІ століть. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://tourlib.net/books_history/ustymenko12-3.htm.
41. Правове регулювання сільського зеленого туризму в Україні. URL: <http://www.palitra-buk.com.ua/show/news/id:77.html>.

42. Котенева О. Як перетворити сільський будинок на об'єкт зеленого туризму. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: https://tourlib.net/statti_tourism/koteneva.htm.

43. Нещадим Л.М., Тимчук С.В. Туристична привабливість та передумови розвитку агротуризму в Україні // Молодий вчений. 2015. №4(19).

Ч.2. С.12-15.

44. Чернява А.Л. Основні елементи підготовки спеціалістів у галузі організації сільського зеленого туризму в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://tourlib.net/statti_tourism/chernyava.htm. 45. Садиба «Тарасові шляхи», Моринці. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ua.dorogovkaz.com/usadba_tarasovi_shlyahi.php

SWOT-АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

**Захарюк В.О., студентка ОКР «Бакалавр» ф-ту ТВ та ТБ
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса**

Черкаська область має великі природно-рекреаційні ресурси, оскільки вона розташована в центральній лісостеповій частині України, в середній течії річок Дніпра та Південного Бугу [1]. Тому для туристичної галузі Черкащини в довоєнний час був характерний розвиток різноманітних видів туризму та рекреації.

31 серпня 2020 року відбулася презентація айдентики бренду «Черкащина – місце сили». Представники White Studio та Bulanov Büro презентували результати своєї роботи команді Департаменту регіонального розвитку Черкаської ОДА та партнерам в одному з місць сили – Холодному Яру біля дуба Максима Залізняка [2]. Сенсом бренду стало те, що Черкащина – це місце, де зароджувалася Українська держава на чолі з Богданом Хмельницьким. Це територія поширення Трипільської культури – одного із найбільш яскравих явищ стародавньої історії Європи. Тут був центр гайдамацького повстання під назвою Коліївщина. А також саме тут народився Тарас Григорович Шевченко [2].

Для оцінки потенціалу туристичної галузі Черкаської області в майбутній перспективі використано SWOT-аналіз – один з найбільш ефективних інструментів стратегічного аналізу. SWOT-аналіз дозволив об'єктивно оцінити сучасний стан області, її сильні сторони, які найбільше сприятимуть розвитку туристичної галузі, визначити ресурси для подолання слабких сторін або перетворення їх на сильні, виявити можливості та попередньо оцінити існуючі загрози та шляхи їх уникнення.

Цей аналіз (таблиця 1) проведено з урахуванням даних Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021 - 2027 роки [1].

Таблиця 1 – SWOT-аналіз туристської галузі Черкаської області

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Вигідне географічне положення та гарні природно-кліматичні умови. 2. В західній частині Черкащини перетинаються автошляхи міжнародного значення (траси Е-95 та Е-50). 3. Наявність значної кількості об'єктів історико-культурної спадщини. 4. Наявність рекреаційних територій. 5. Наявність медичних закладів, що застосовують сучасне медичне обладнання та інноваційні методи лікування. 6. Сформований бренд «Черкащина – місце сили». 7. Зростаюча кількість подій та заходів, які проходять в туристичних центрах регіону. 8. Гарна забезпеченість електроенергією, водою. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Незадовільний стан мережі автомобільних доріг загального користування (дорожнє покриття, знаки та розмітка). 2. Малий відсоток електрифікованих залізничних колій. 3. Низький рівень підприємницької активності населення. 4. Низький рівень покриття Інтернет та стільникового зв'язку в сільській місцевості області. 5. Слабка промоція регіону в Україні та світі. 6. Перебування низки об'єктів культурно-історичної спадщини у занедбаному стані 7. Невелика кількість сучасних туристичних об'єктів з повним комплексом забезпечення потреб туриста. 8. Водні об'єкти регіону потребують поліпшення гідрологічного режиму та санітарного стану.

Можливості (О) зовнішні	Загрози (Т) зовнішні
1. Економічне зростання в країні. 2. Підтримка об'єднаних територіальних громад з боку держави. 3. Зацікавленість закордонних партнерів у співпраці. 5. Зростання попиту на світовому та українському ринку на екологічно чисту сільськогосподарську продукцію. 6. Зростання популярності туризму в Україні і світі (зокрема сільського зеленого туризму та активного відпочинку).	1. Воєнні дії в Україні. 2. Нестабільність політичної та економічної ситуації в країні. 3. Негативна демографічна тенденція, відтік трудових ресурсів. 4. Зростання конкуренції на світовому ринку гастрономічного та сільського зеленого туризму. 5. Зростання конкуренції у світі продовольства. 6. Недостатність клієнтів та зниження попиту на туристичні послуги регіону.

Порівняльні переваги, визначені в результаті аналізу сильних сторін і можливостей, полягають в тому, що Черкаська область володіє значною кількістю об'єктів історико-культурної спадщини та рекреаційних територій, а також в регіоні зростає кількість подій та заходів, які проходять в туристичних центрах, що підсилюються зростанням популярності туризму в Україні та світі, проведенням реформи децентралізації влади та покращенням умов ведення бізнесу в Україні [1].

В результаті аналізу слабких сторін та можливостей визначені виклики щодо розвитку туристичної галузі. Зростання популярності туризму в Україні і світі (зокрема сільського зеленого туризму та активного відпочинку) може позитивно вплинути на вирішення проблемних питань соціально-економічного розвитку територій області шляхом використання значного туристичного потенціалу регіону. Зокрема, це може стати стимулом для розбудови туристичної інфраструктури, яка б у повній мірі забезпечувала потреби туристів, для започаткування підприємницької діяльності у сфері туризму та розширення діяльності існуючих суб'єктів туристичного бізнесу, а також частково сприяти розбудові інфраструктури громад (зокрема ремонт доріг місцевого значення) [1].

Ризики, визначені в результаті аналізу слабких сторін і загроз, полягають в тому, що туристська галузь потребує посилення, оскільки в Черкаській області невелика кількість сучасних туристичних об'єктів з повним комплексом забезпечення потреб туристів [1].

Отже, на основі проведеного SWOT-аналізу можна зробити висновок, що при грамотному організаційному підході туристичний бізнес в Черкаській області є перспективним. Внаслідок ефективної політики місцевої та регіональної влади у сфері виробництва туристично-рекреаційних послуг малий бізнес активізується в напрямку сільського зеленого туризму та активного відпочинку. Черкаська область розвиватиме свій туристичний та рекреаційний потенціал, формуватиме стратегію розвитку туризму на своїй території та активно просуватиме на європейський ринок бренд «Черкащина – місце сили» як всесезонної рекреаційної локації. Зросте рівень доходів населення, що поживить туристичну галузь регіону.

Література

1. Стратегія розвитку Черкаської області на період 2021 - 2027 роки. URL: https://ck-oda.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/20052020_5.pdf (дата звернення 04.05.2024).
2. Офіційний сайт «Черкащина – місце сили». URL: <https://brand.ck.ua/> (дата звернення 04.05.2024).

Науковий керівник: к-т техн. наук, доцент Калмикова І.С.

Перевірка тексту на плагіат

Кваліфікаційна робота бакалавра.

Тема: «**Розширення асортименту послуг локацій сільського зеленого туризму на Черкащині**»

Засіб перевірки Plag.com.ua

Унікальність по фразам >50 %

Унікальність по словам >50 %

Захарюк без титула.doc

Ризик плагіату

НАЙВИЩИЙ

6% Перефразування

0% Неправильні цитування

100 Збіги

Здобувач-дипломник _____

Валерія ЗАХАРЮК

Керівник роботи _____

Ірина КАЛМИКОВА

Презентація

Факультет технології вина та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного бізнесу та рекреації

Кваліфікаційна робота бакалавра на тему:
**«Розширення асортименту послуг локацій
сільського зеленого туризму на Черкащині»**

Виконавець роботи: Захарюк В.О.
Керівник роботи: доц. ТБ та Р,
к.т.н. доцент Катмикова І.С.

Одеса ОНТУ 2024

Сільський зелений туризм є корисним як для туристів, так і для селян, сільських громад, регіонів та держави в цілому, оскільки сприяє розвитку численних галузей економіки. Його розвиток також сприятиме збереженню селянства як носія української ідентичності, культури і духовності. Це додаткові можливості для популяризації української культури, поширення знань та інформації про історичні, природні, етнографічні особливості України, які заслуговують на всебічну підтримку з боку держави.

У світі сільський зелений туризм розглядається як альтернатива сільському господарству за можливістю отримання прибутку. Розвиток інфраструктури для сільського туризму не потребує таких великих капіталовкладень, як інші види туризму, і може здійснюватися за рахунок власних коштів селян без додаткових інвестицій.

Україна знаходиться на етапі розвитку сільського зеленого туризму. Для подальшого успішного функціонування цього виду бізнесу необхідно враховувати такі аспекти:

- Політична та економічна підтримка агротуризму з боку держави.
- Створення ефективної мікроекономічної моделі.
- Конкуентоспроможність українського туристичного продукту.
- Підтримка з боку місцевих органів влади у розвитку сільського зеленого туризму.
- Розробка та впровадження державних програм з розвитку агротуризму.

- ▶ Основною метою роботи є розробка комплексного туристичного продукту для гостьового дому «Тарасові шляхи», що включає в себе аналіз існуючих послуг, пропозиції щодо розширення асортименту та підвищення їхньої привабливості для туристів, а також розрахунок вартості нових послуг. Це сприятиме розвитку сільського зеленого туризму в Черкаській області, збереженню культурної спадщини та підвищенню економічного рівня регіону.
- ▶ Основним об'єктом дослідження є гостьовий будинок "Тарасові шляхи" як потенційний сільський зелений туристичний об'єкт у Черкаській області.
- ▶ Основним предметом дослідження є аналіз сучасного стану та перспектив розвитку сільського зеленого туризму в Черкаській області, зокрема гостьового будинку "Тарасові шляхи", а також створення комплексного туристичного продукту для цього об'єкту.

Послуга включає в себе взаємодію між виконавцем і споживачем, а також власну діяльність виконавця для задоволення потреб споживача.

Це означає:

- 1) взаємодію виконавця і споживача (обслуговування);
- 2) процес надання послуги (тобто виконання певної роботи) самим виконавцем;
- 3) результат цих дій у формі "перетвореної продукції" або "результату послуги".

Туристична послуга - це результат діяльності туристичного підприємства для задоволення потреб туристів.

Робота турпідприємства включає організацію подорожі та окремих послуг.

У сфері туристичних послуг виділяють основні і додаткові види послуг.

Сільський зелений туризм - це форма туризму, що поєднує відпочинок на сільській місцевості з оздоровленням та вивченням історичної та культурної спадщини регіону. З іншого боку, це також вид господарської діяльності сільських мешканців, які використовують власні господарські будівлі для надання послуг відпочивальникам (туристам). Ці послуги включають проживання, харчування та інші туристичні послуги, при цьому використовуються праця членів сім'ї

Основна послуга сільського зеленого туризму полягає у наданні туристам можливості тимчасового проживання. Сільський турпродукт, або агротурпакет послуг, включає в себе ряд послуг, таких як ночівля, гастрономічне обслуговування, екскурсії та розважальні заходи, що надаються власником агроеселі або агропансіонату.

Найважливіші елементами сільського туристичного продукту

Туристичні атракції місцевості, такі як природне середовище, пам'ятки, архітектурні об'єкти, національні парки, ботанічні сади, торговельні центри, культурні та релігійні об'єкти, музеї, а також місцеві жителі

інфраструктура місцевості, що включає нічліжні заклади, гастрономічні заклади

транспортну систему, торговельні мережі, послуги обслуговування та інше

доступність місцевості, яка визначається кількістю доступного транспорту та наявністю інфраструктури, такої як дороги, аеропорти, порти та залізнична мережа

імідж місцевості, який формується у свідомості потенційних відвідувачів і має значний вплив на їх бажання відвідати цю місцевість

ціна, яка залежить від різноманітних факторів, таких як рівень послуг, сезон, доступність транспорту та інші.

В роботі здійснено аналіз ринку туристичних послуг сільського зеленого туризму в світі.

Наведено успішні приклади організації сільського зеленого туризму в Англії, Ісландії, Данії, Фінляндії, Франції, Іспанії, Угорщині, Румунії, Польщі та Німеччині із характеристикою стану та перспектив такого виду туризму, асортиментом надання послуг

Сьогодні Черкащина є одним із провідних регіонів України за наявністю курортних та рекреаційних ресурсів. Регіон славиться своєю зеленню, пляжами Дніпра, мальовничими пейзажами біля річок, печерами, лікувальними грязями, а також має радонові та гідрокарбонатні натрієво-магнієво-кальцієві води. Крім того, важливими туристично-екскурсійними об'єктами є різноманітні історико-культурні пам'ятки, що включають археологічні знахідки, історичні споруди, архітектурні перлини та шедеври мистецтва.

Останні дослідження щодо функціонування сільського зеленого туризму в Черкаському регіоні показують тенденції:

- зростання кількості господарств, що надають послуги сільського зеленого туризму;
- збільшення числа осіб, які працюють у цій сфері, та підвищення їх кваліфікації;
- підвищення якості послуг і розширення їх асортименту;
- зменшення рівня безробіття на селі завдяки новим можливостям зайнятості у туристичній галузі.

Звенигородщина – це земля, що виростила великого генія українського народу, Тараса Шевченка, і сьогодні вражає своєю.

На території району діють два об'єкти зеленого туризму, готові прийняти туристів – це садиби у селі Моринці під назвами «Тарасові шляхи» та «Кобзарева колиска». Перша зелена садиба в Звенигородщині з'явилася ще у 2001 році.

Туристичні маршрути в Звенигородщині традиційно проходять через село Моринці, яке є ключовим пунктом маршруту "Золота підкова Черкащини".

Корсунь-Шевченківщина вважається однією з найдавніших заповідних територій України, на якій розташовані вражаючі історичні пам'ятки, такі як палацово-паркові комплекси, а також територія проходить біля мальовничої річки Рось. Чигиринщина відома як унікальний куточок Черкащини, що привертає увагу не лише своєю багатю історією, але й вражає своєрідними культурними традиціями, чарівними краєвидами та широю українською гостинністю.

Садиба «Кобзарєва колиска», Морині

Хутір-садиба «Чорних запорожців»

Еко-садиба зеленого туризму «Мальва Озерна»

Садиба «Хата Отамана»

Садба «Тарасові шляхи», Моринці

Місце для відпочинку, садба «Тарасові шляхи», Моринці

Їдальня, Садба «Тарасові шляхи», Моринці

Садба «Тарасові шляхи», Моринці, номерний фонд

Майстер-класи, що проводяться в садба «Тарасові шляхи», Моринці

**Садина «Тарасові шляхи»
на карпі села Моринці**

**Види розваг в садині
«Тарасові шляхи», Моринці**

Гостьовий дім "Тарасові шляхи"
Шляховий дім, Моринці, Черкаська область, 20210
4,7 ★★★★★ [Оцінка: 5.1](#)

Уточніть карту

Моринці

Хата у впадині народився Гайдак Шереметьо

Гостьовий дім "Тарасові шляхи"

- Організація тематичних фестивалів та святкових заходів: а саме – фестиваль меду та продуктів бджільництва
 - переваги: залучення туристів з різних регіонів, підвищення популярності садини;
 - привабливість: можливість долучитися до унікальних культурних та етнографічних подій
- Організація кулінарних майстер-класів з приготування традиційних українських страв:
 - переваги: розширення спектру послуг, підвищення інтересу до української кухні;
 - привабливість: відвідувачі зможуть навчитися готувати автентичні страви та відвезти з собою частинку української культури.
- Організація йога-ретритів та оздоровчих програм:
 - переваги: залучення нової аудиторії, яка цікавиться здоровим способом життя;
 - привабливість: можливість відпочити від міської метушні, оздоровитися та відновити сили в екологічно чистому середовищі.
- Введення прокату спортивного інвентарю:
 - переваги: розширення можливостей для активного відпочинку;
 - привабливість: зручність для туристів, які не мають власного інвентарю, але бажають займатися спортом під час відпочинку.
- Розвиток екскурсійних маршрутів з професійними гідями:
 - переваги: підвищення освітнього та культурного рівня відвідувачів.
 - привабливість: можливість дізнатися більше про історію, культуру та природу регіону.

- Організація вечорів української культури
 - переваги: залучення гостей, які цікавляться українськими традиціями.
 - привабливість: відвідувачі зможуть насолодитися народною музикою, танцями та піснями
- Організація фотосесій та художніх пленерів:
 - переваги: приваблення фотографів та художників.
 - привабливість: мальовничі краєвиди та автентичні елементи декору стануть чудовими локаціями для творчості.

Загальна калькуляція витрат організацію фестивалю меду

Категорія	Витрати, грн
Оренда місця	5000
Обладнання та інфраструктура	20000
Реклама та маркетинг	8000
Оплата працівників та волонтерів	8000
Розважальні заходи	16000
Харчування та напої	12000
Адміністративні витрати	5000
Непередбачені витрати	5000
Загальна сума	79000

Загальна калькуляція витрат на організацію кулінарних майстер-класів з приготування традиційних українських страв в сільській садибі

Категорія	Витрати, грн
Закупівля продуктів	3000
Обладнання та посуд	5000
Реклама та маркетинг	4000
Адміністративні витрати	1000
Непередбачені витрати	2000
Загальна сума	15000

*Загальна калькуляція витрат на організацію
3 денного йога-ретриту*

Категорія	Витрати, грн
Обладнання	15000
Оплата інструкторів	15000
Харчування	23000
Проживання	33000
Реклама та маркетинг	7000
Адміністративні витрати	8000
Загальна сума	101000

*Загальна калькуляція витрат на введення прокату
спортивного інвентарю в сільській садибі*

Категорія	Витрати, грн
Закупівля спортивного інвентарю	118000
Обладнання для зберігання	15000
Оплата працівників	50000
Реклама та маркетинг	7000
Адміністративні витрати	5000
Непередбачені витрати	5000
Загальна сума	200000

*Загальна калькуляція витрат на розвиток екскурсійних
маршрутів з професійними гідми із сільської садиби
по визначним місцям*

Категорія	Витрати, грн
Оплата праці гідів	30000
Транспортні витрати	35000
Реклама та маркетинг	13000
Адміністративні витрати	5000
Підготовка та маркування маршрутів	12000
Непередбачені витрати	5000
Загальна сума	100000

Загальна калькуляція витрат на організацію вечорів української культури в сільській садибі

Категорія	Витрати, грн
Оренда приміщення	5000
Оплата виконавців та інструкторів	27000
Обладнання та декорації	8000
Харчування та напої	10000
Реклама та маркетинг	7000
Адміністративні витрати	5000
Непередбачені витрати	3000
Загальна сума	65000

Загальна калькуляція витрат на організацію фотосесій та художніх пленерів в сільській садибі

Категорія	Витрати, грн
Оренда приміщень і території	5000
Оплата професійних фотографів та художників	14000
Матеріали та обладнання	15000
Харчування та напої	8000
Реклама та маркетинг	6000
Адміністративні витрати	5000
Непередбачені витрати	3000
Загальна сума	56000

Розрахунок вартості комплексного туристичного продукту важливий для забезпечення конкурентоспроможності та визначення оптимальної цінової політики. Вартість комплексного туристичного продукту становить 611000 грн.

Реалізацію даного проекту можливо здійснити за рахунок залучення спонсорів, грантових коштів на розвиток сільського зеленого туризму, підтримки обласних територіальних громад та коштів від кредитування банку.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. В ході досліджень виявлено, що сфера туристичних послуг у сільському зеленому туризмі є динамічною галуззю, що розвивається, яка відкриває широкі можливості для розвитку сільських територій та покращення життя місцевого населення.
2. Сутність туристичної послуги полягає в задоволенні потреб туристів під час подорожей та відпочинку. Організація послуг у локаціях сільського зеленого туризму має свої особливості, зокрема врахування аутентичності та екологічності, а також важливість взаємодії з місцевими громадами.
3. Аналіз ринку туристичних послуг сільського зеленого туризму в світі показує зростання популярності цієї форми відпочинку.
4. Характеристика потенціалу сільського зеленого туризму в Черкаській області відображає багатобразність та унікальність локацій.
5. Аналіз асортименту послуг у локаціях сільського зеленого туризму Черкащини показує різноманітність пропозицій.
6. Підходи до підвищення кількісних та якісних показників послуг включають в себе активну рекламу.
7. В роботі запропоновано і представлено комплекс послуг.
8. Опис існуючого туристичного продукту дозволяє зрозуміти його переваги та недоліки.
9. Вартість комплексного туристичного продукту становить 611000 грн.
10. Реалізацію даного проекту можливо здійснити за рахунок залучення спонсорів, грантових коштів на розвиток сільського зеленого туризму, підтримки обласних територіальних громад та коштів від кредитування банку.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

